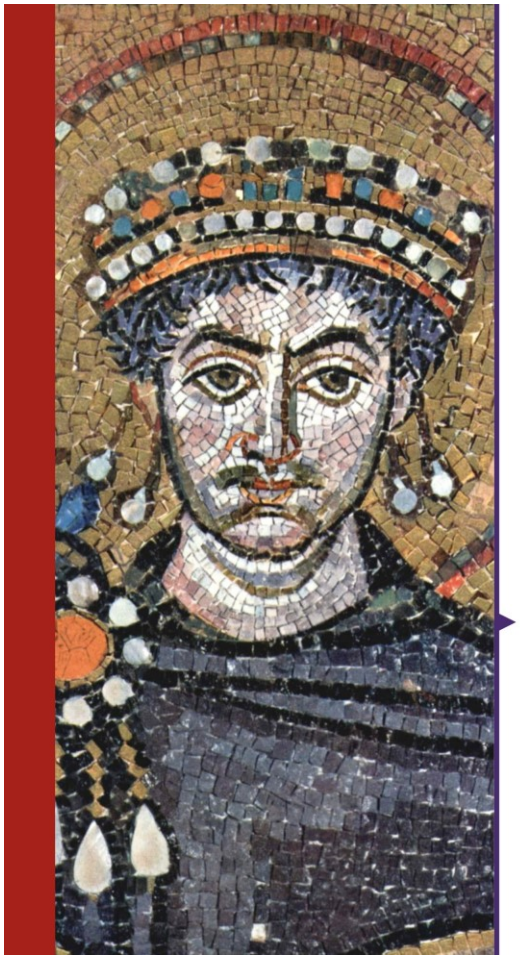
BYZANTIUM

HOME ACADEMY

BYZANTIUM

EEN HOORCOLLEGE OVER DE CULTUURGESCHIEDENIS VAN HET BYZANTIJNSE RIJK

door Hein van Dolen

INHOUDSOPGAVE

AANBEVOLEN LITERATUUR (PAGINA 6)

COLLEGE 1: GESCHIEDENIS (PAGINA 8)

H1. Wat voorafging aan de stichting door Constantijn de Grote

H2. Optreden Constantijn de Grote (306-337)

H3. Opvolgers van Constantijn de Grote (337-363)

H4. Dynastie van Theodosius (363-450)

H5. De eeuw van Justinianus de Grote (527-610)

H6. De dynastie van Heraclius (610-717)

H7. Het eerste deel van het gouden tijdperk (867 tot 969)

H8. Het tweede deel van het gouden tijdperk (969 tot 1056)

H9. De grote ramp van Manzikert in 1071

H10. De dynastie der Komnenen (1081-1185)

H11. De vierde kruistocht (1201-1204) en de gevolgen

H12: De dynastie van de Palaiologen (1259-1449)

H13: De ondergang op 29 mei 1453

COLLEGE 2: GODSDIENT (PAGINA 86)

H14. Inleiding op de Byzantijnse godsdienst
H15. Concilie van Nicea (325)
H16. De opkomst van Byzantijnse monniken en kloosters
H17. Concilie van Efese (430-431)
H18. De eeuw van het iconoclasme (726-843)
H19. Het schisma van Photios (863)
H20. Het grote schisma (1045) en de gevolgen
H21. Het concilie Ferrara – Florence (1438-1439)
H22. De relatie met de Islam

COLLEGE 3: LITERATUUR (PAGINA 105)

H23. Ontwikkeling van de taal en literaire genres
H24. Theologie
H25. Geschiedschrijving
H26. Romans
H27. Poëzie en muziek

COLLEGE 4: KUNST (PAGINA 113)

H28. Inleiding op de Byzantijnse kunst
H29. Iconen
H30. De Hagia Sophia
H31. Maria-iconen en afbeeldingen van de kruisiging

HEIN VAN DOLEN

Drs. Hein van Dolen is classicus, Byzantinoloog, vertaler en publicist en reisleider. Hij vertaalde onder meer blijspelen van Aristophanes, het volledige werk van Herodotus en een groot aantal filosofische en retorische teksten. Hij gaf vele colleges voor HOVO en begeleidde ook – mede voor HOVO – studiereizen naar o.a. Turkije en Griekenland. Hij heeft een groot aantal publicaties op zijn naam staan, waaronder veelgeprezen vertalingen, maar ook publiceerde hij boeken over Griekse mythologie voor kinderen, zoals *Op naar de Olympos!* Bij Home Academy verscheen eerder van hem het hoorcollege *Herodotus.*

HOVO AMSTERDAM – Vrije Universiteit

Dit hoorcollege is tot stand gekomen in samenwerking met HOVO Amsterdam. Sinds 1990 biedt de Vrije Universiteit - onder de noemer HOVO Amsterdam – colleges en cursussen op universitair niveau voor iedereen vanaf vijftig jaar op het gebied van de geesteswetenschappen, de sociale wetenschappen en de natuurwetenschappen. Kijk voor meer informatie en het actuele aanbod op www.hovo.vu.nl

Aanbevolen literatuur

- J.J.Norwich, *Byzantium: The Early Centuries; The Apogee; The Decline and Fall,* Londen 1988-1995
- J.Herrin, *Byzantium, the Surprising Life of Medieval Empire,* Londen 2007
- Hein van Dolen, *Een kleine geschiedenis van het Byzantijnse rijk*, Amsterdam 2013
- Hein van Dolen, *Passie, intriges en politiek,* Spraakmakende keizerinnen in Byzantium, Amsterdam 2015
- C. Mango ed., *The Oxford History of Byzantium,* Oxford 2002
- Procopius, *Verzwegen Verhalen. Een schandaalkroniek uit Byzantium,* vertaald en ingeleid door Hein L. van Dolen, Amsterdam 2005

Colofon

Home Academy Publishers geeft hoorcolleges uit voor thuis en onderweg. Direct te downloaden of onbeperkt te streamen in de Home Academy Club. Interessante onderwerpen, van geschiedenis tot natuurwetenschappen, voorgedragen door boeiende sprekers. Zo kunt u kennis opdoen in de auto, in de trein, op de fiets of thuis op de bank. Download de Home Academy app voor het beluisteren van onze hoorcolleges op een smartphone of tablet.

Kijk verder op **www.home-academy.nl**

Uitgave	Home Academy Publishers Middelblok 81 2831 BK Gouderak Tel: 0182 - 37 00 01 E: info@home-academy.nl
Opname	Sandro Ligtenberg (Amsterdam, juli 2018)
Stem inleiding	F.C. van Nispen tot Sevenaer
Muziek	Cok Verweij
Mastering	Frits de Bruijn
Vormgeving	Floor Plikaar

© Hoorcollege Copyright 2018 Home Academy Publishers, Den Haag
© Illustraties Copyright 2018 Collectie Hein van Dolen

ISBN 978 90 8530 180 6
NUR 77, 78

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, uitgeleend, verhuurd, uitgezonden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door (foto)kopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijk toestemming van de uitgever.

BYZANTIUM

Ligging van Byzantion

3000 jaar Byzantium

Byzantion

Oudgrieks: Βυζάντιο[ν] / Byzántion;

Latijn: By*zantium*;

Turks: *Bizans*) was een omstreeks 660 voor Chr. door Dorische Grieken uit Megara, Argos en Korinthe gestichte *polis* in het antieke Thracië (waarvan het de hoofdstad was), gelegen aan de zuidwestelijke uitgang van de Bosporus op een schiereiland tussen de Propontis en de Gouden Hoorn (d.i. op het grondgebied van het huidige Istanboel).

De stad zou worden hersticht door Constantijn de Grote en, hernoemd tot Constantinopel in 330 n.Chr., werd ze de hoofdstad van het Romeinse Rijk en vervolgens van het Oost-Romeinse of Byzantijnse Rijk.

Kaart van het Oost- en West Romeinse rijk

De stichter van Byzantium

Uit vondsten uit de Neolithische periode in de buurt van het district Kadikoy in Istanbul en uit de Bronstijd in het district Sultanahmed blijkt dat de oevers van de Bosporus reeds vroeg waren bewoond. Al voordat de Grieken er zich vestigden, was deze zeestraat van cruciaal belang. Hier voeren de schepen langs, die Athene en andere *poleis* van graan uit het huidige Oekraïne moesten voorzien. Om zich van de toegankelijkheid van dit strategisch belangrijk punt, dat ook een sleutelpositie innam in de landverbinding tussen Europa en Azië en in de zeeverbinding tussen de Egeïsche en de Zwarte Zee te verzekeren, werd er door Megarische kolonisten rond 685 v. Chr. de eerste kolonie op de Aziatische kust van de Bosporus gesticht:

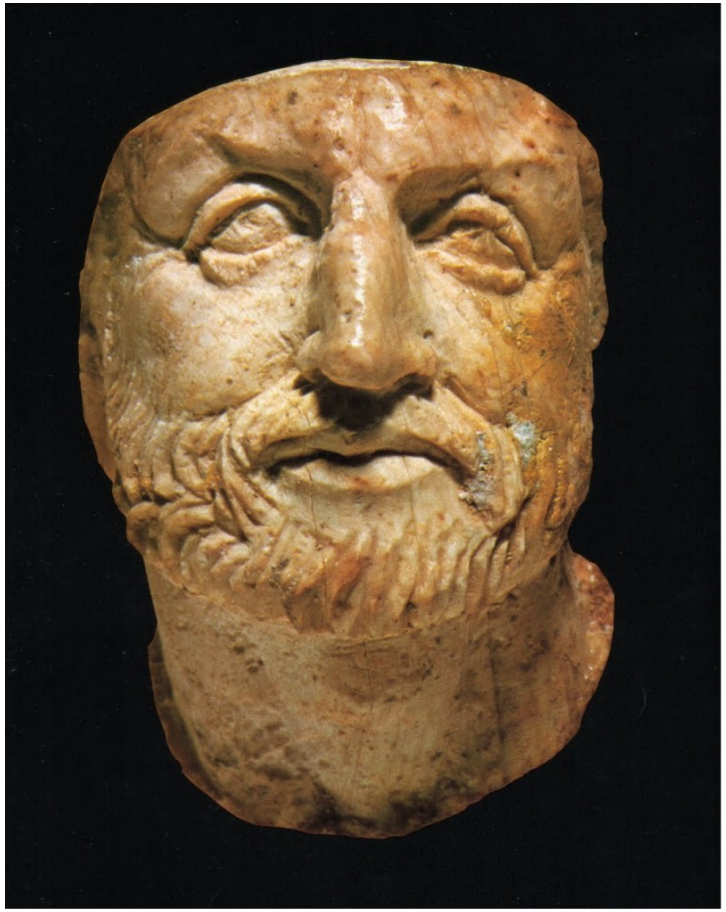
Aankomst Perzische koning Xerxes 481 v. Chr.

Mislukte belegering door de Macedonische koning Filippos 340 v. Chr.

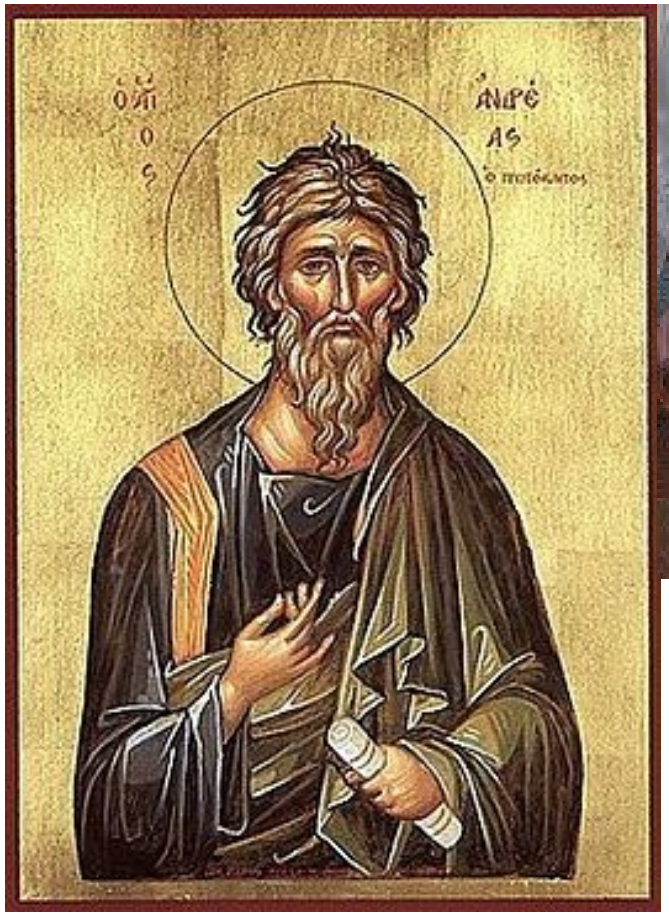

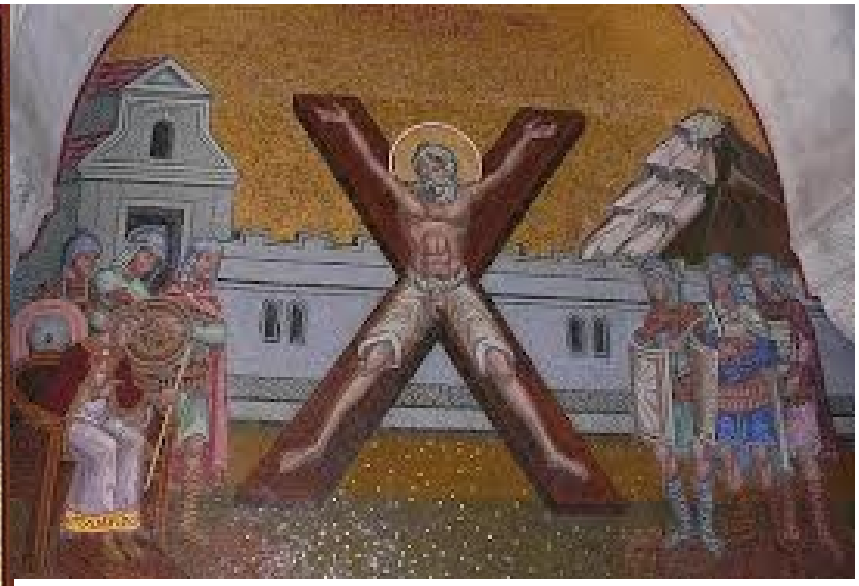
Tussenkomst godin Hekate

Bezoek Apostel Andreas (± 30 na Chr.)

Verwoesting door Septimius Severus (193 na Chr.)

Optreden van Constantijn de Grote
Droom van Constantijn en de slag bij de Milvische brug 312

Plan om Roma Nova te stichten 324

Bouwplannen voor het Nieuwe Rome en veranderingen in de stad

Constantijn en het Christendom
het edict van Milaan

↑ Postzegel van Italië en Vaticaanstad ter gelegenheid van 1700 jaar Edict van Milaan

Verkondiging van het Edict van Milaan

Doop van Constantijn de Grote

Dood van Constantijn en de gevolgen

Christendom en politiek: de bisschop als machtsfactor:

Traditioneel in Romeinse Rijk	Na Constantijn
⬇	⬇
1. Keizer	1. Keizer
2. Senaat	2. Senaat
3. Leger	3. Leger
	4. Bisschoppen

Heilige Constantijn?

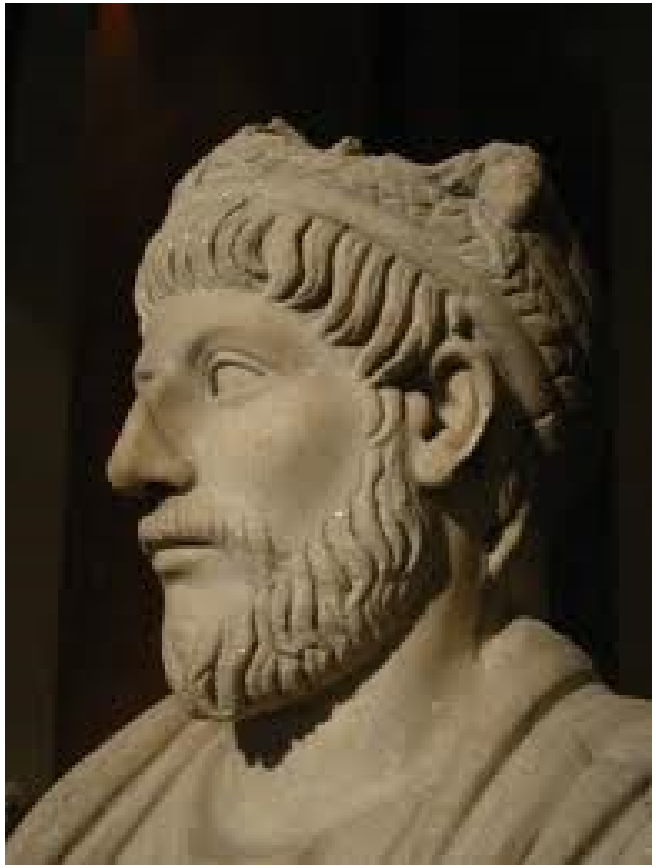
Opvolgers van Constantijn

De vier zonen van Constantijn heten:

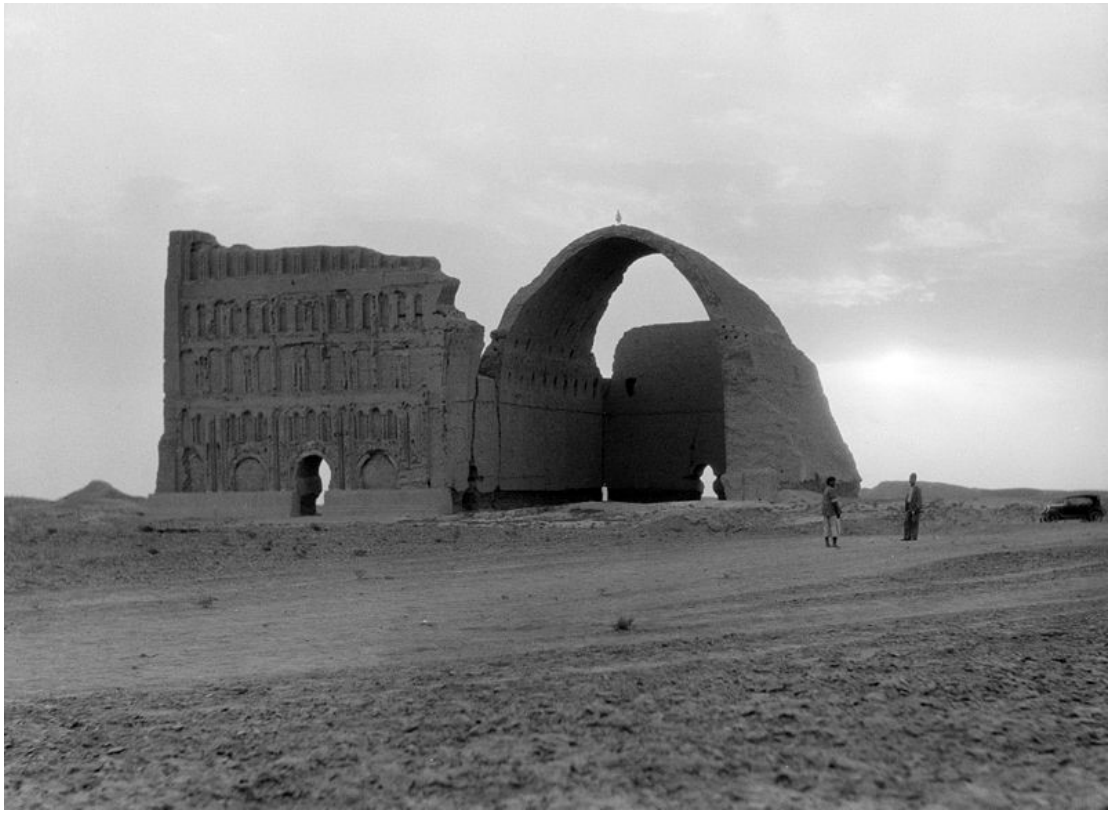
1.Crispus	305 – 326
2.Constantijn	316 – 340
3.Constantius	317 – 361
4.Constans	323 – 350

Julianus de Afvallige of Julianus Apostata

Julianus Apostata Expeditie tegen Perzië

Ctesiphon

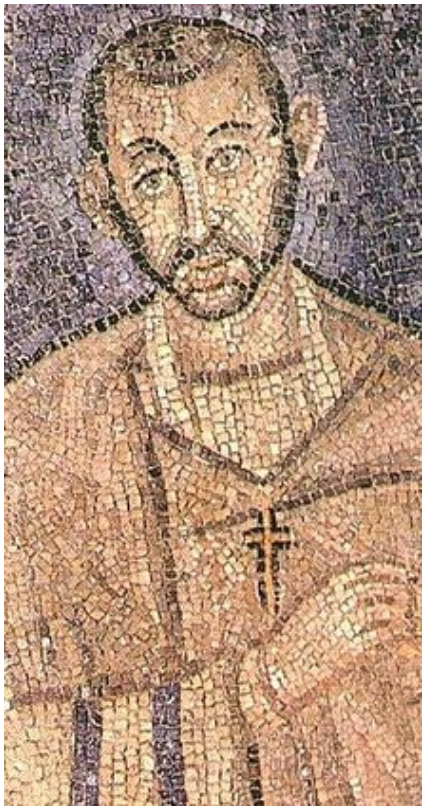
Theodosius de Grote

Incident Thessaloniki en reactie bisschop Ambrosius van Milaan

Het christendom wordt staatsgodsdienst in 392

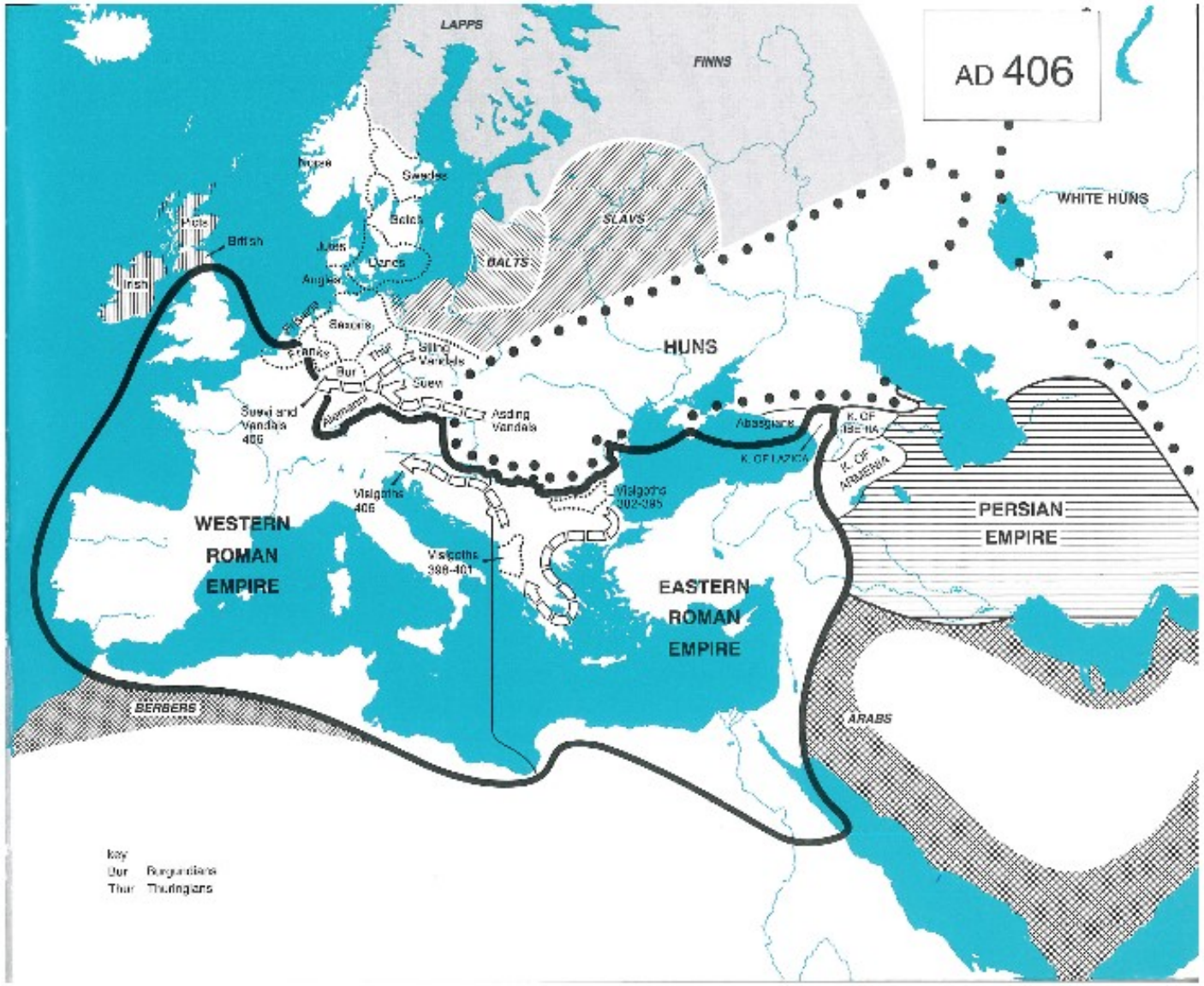

Zonen van Theodosius: Arcadius en Honorius

Verdeling rijk na Theodosius de Grote

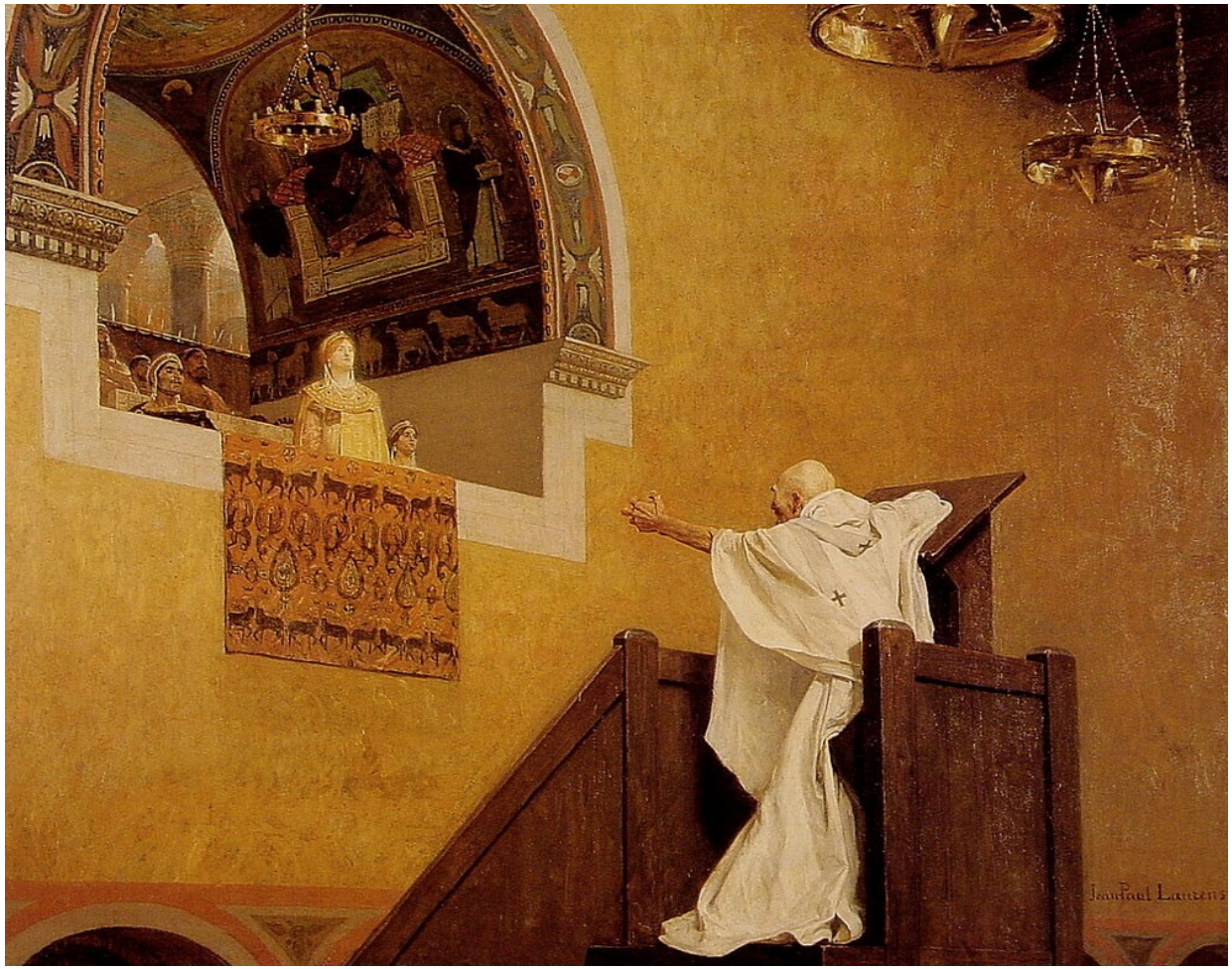

Opdeling rijk

Controverse Johannes Chrysostomos en Keizerin Eudoxia

Theodosius II codex (438)

CODEX
THEODOSIANVS
CVM PERPETVIS
COMMENTARIIS
IACOBI GOTHOFREDI
Viri Senatorij & Iurisconsulti huius
sæculi eximij.
PRÆMITTVNTVR CHRONOLOGIA ACCVRATIOR,
Cum Chronico Historico, & Prolegomenis:
Subjiciuntur Notitia Dignitatum, Prosopographia, Topographia,
Index Rerum, & Glossarium Nomicum.
OPVS POSTHVMVM;
DIV IN FORO ET SCHOLA DESIDERATVM,
recognitum & ordinatum ad vsum CODICIS IVSTINIANEI.
OPERA ET STVDIO ANTONII MARVILLII ANTECESSORIS
Primarij in Vniversitate Valentina.
TOMVS PRIMVS.
LVGDVNI.
Sumptibus IOANNIS-ANTONII HVGVETAN,
& MARCI-ANTONII RAVAVD.
Cum Privilegio S. Cæs. Majest. & Regis Christianissimi.

Stichting auditorium en versterking muren optreden zus Pulcheria

Huwelijk met Eudocia

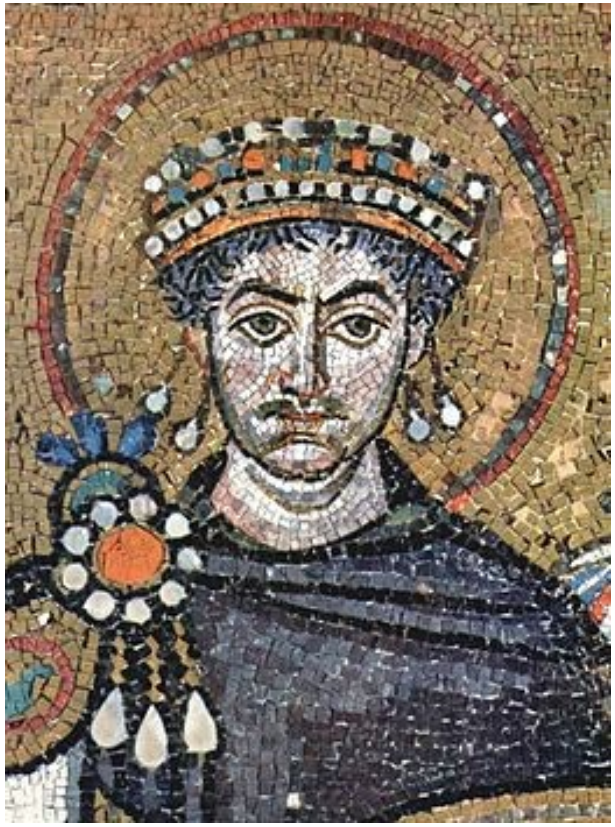
Regering Keizer Anastasios (491 – 518)

Terreur Groenen en Blauwen

De eeuw van Justinianus de Grote

Justinianus aan de macht in 527

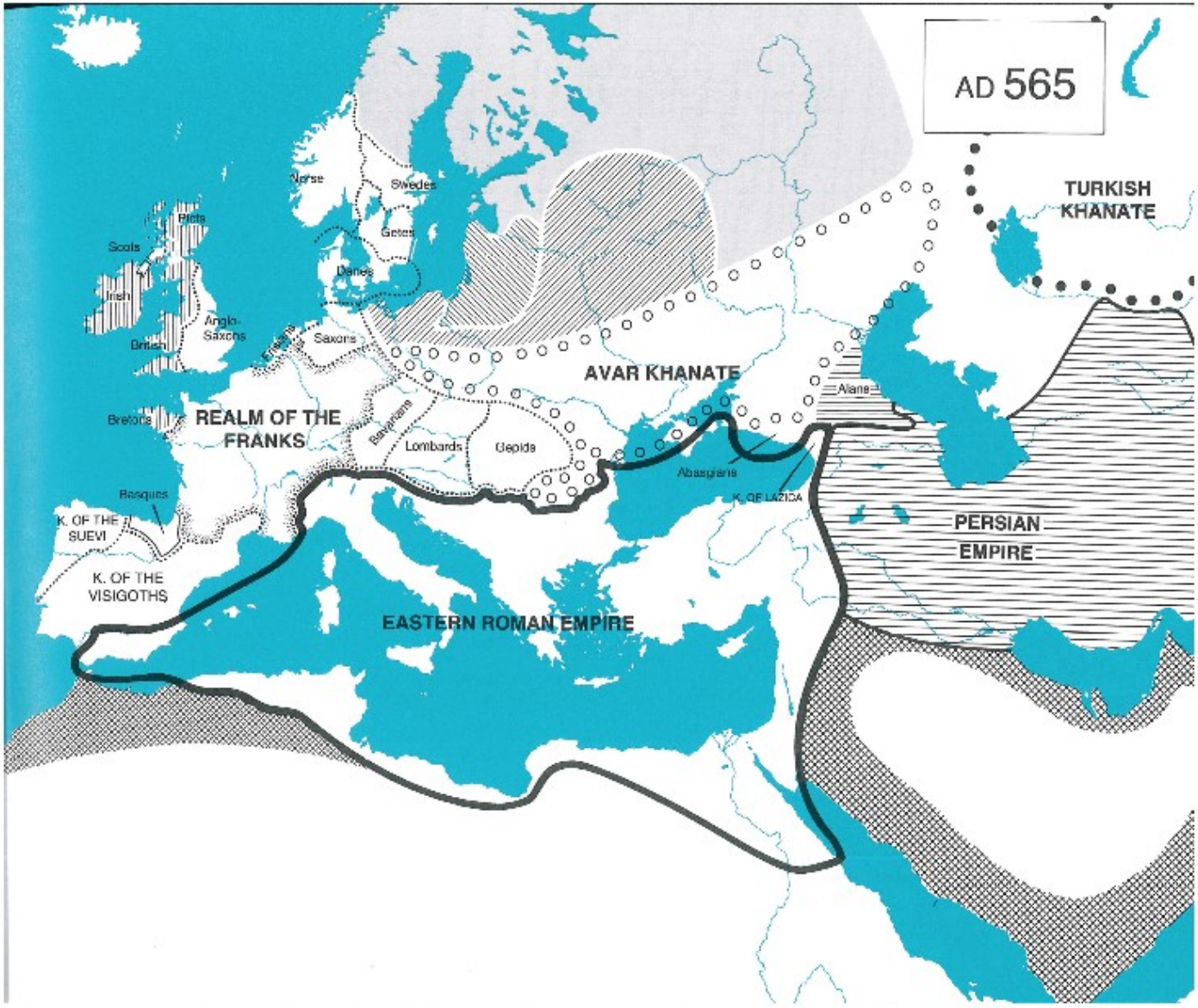

Veroveringen,

Nika-oproer in 532

Ten tijde van Justinianus de Grote

Reorganisatie van de wetgeving

CODICIS
DN.
JUSTINIANI
SACRATISSIMI
PRINCIPIS PP. AUG.
REPETITÆ PRÆLE-
CTIONIS
LIBRI XII.

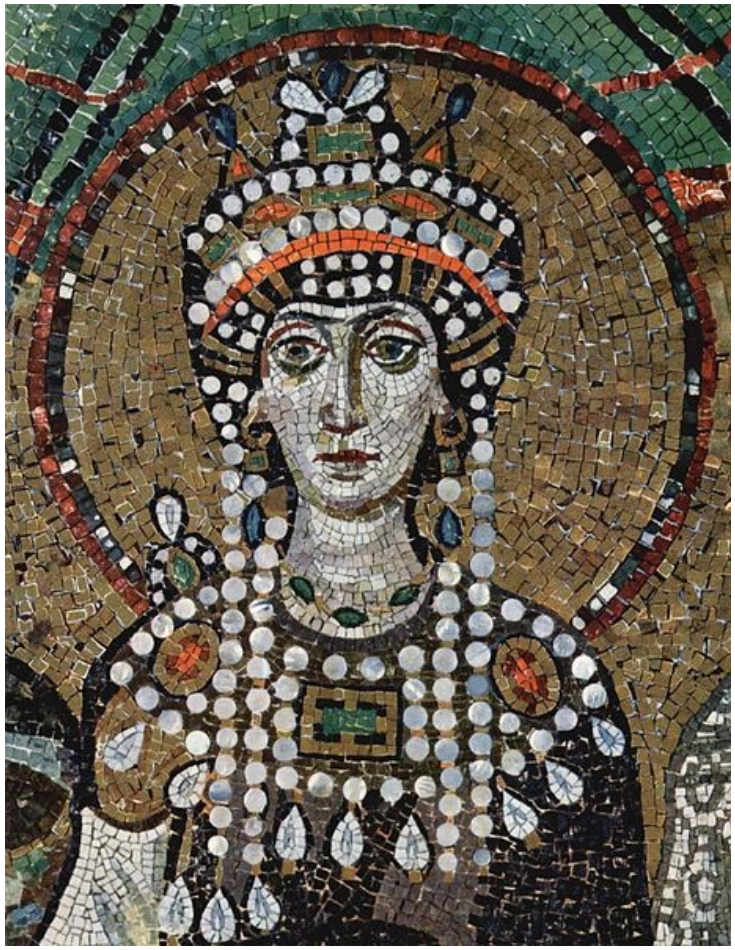
Notis
DIONYSII GOTHOFREDI
JC. Illustrati.

POSTREMA EDITIO PRIORIBUS AUCTIOR
ET EMENDATIOR.

Cum Privilegio Sacræ Cæsar. Majest.

FRANCOFURTI AD MOENUM
Sumptibus SOCIETATIS.
Imprimebat BALTHAS. CHRISTOPH. WUST.
M. DC. XXCVIII.
GUB. REGISTRATUR.

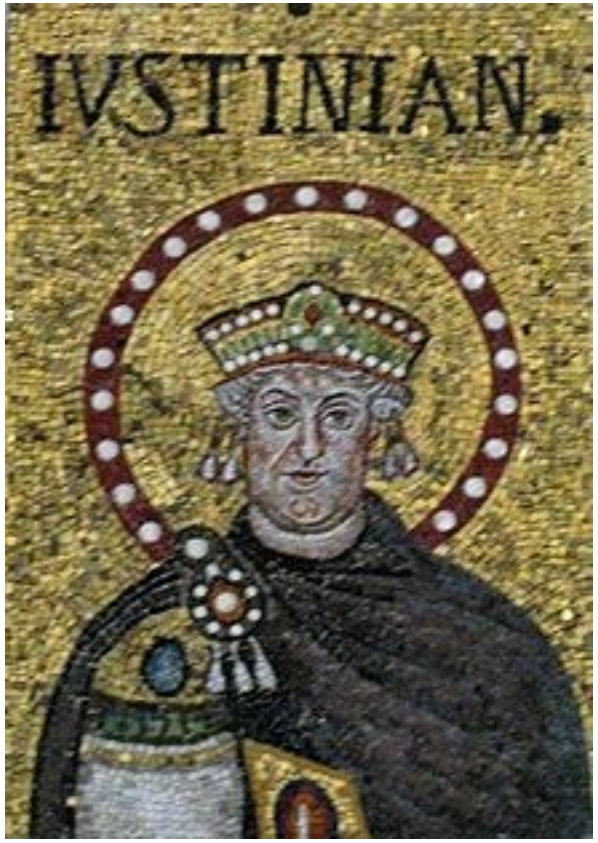
Huwelijk met Theodora:

Pest in Constantinopel (542)
Godsdienstpolitiek
Handel en bouwactiviteiten

Laatste jaren

Justinianus als oudere man

Opvolgers: Mauricius
Stichting Exarchaten

Met de term **Exarchaat** werd in Byzantium een bestuurlijke eenheid aangeduid.
Exarchaten waren Byzantijnse gebieden in Italië en Noord-Afrika, waarvan aan het hoofd een Stadhouder (exarch) stond. De exarch oefende in deze gebieden de hoogste bestuurlijke macht uit. De exarchaten werden aan het eind van de 6e eeuw ingevoerd, als maatregel tegen de toenemende bedreiging van het rijk door de Avaren, Slaven, Longobarden, Sassanieden en andere volkeren. De exarchaten van Ravenna en Carthago hielden zich tot aan het eind van de 7e eeuw staande.

Opstand van het Balkanleger (602)

Phokas is de naamgever van het laatste monument dat op het Forum Romanum in Rome werd opgericht. De reden voor het aan Phokas wijden van de zuil is niet geheel duidelijk, mogelijk kwam het omdat Phokas het Pantheon aan Paus Bonifatius IV (dan al wel de machtigste persoon van de stad) schonk om te gebruiken als kerk. In ruil hiervoor heeft Bonifatius wat bemiddeld met de Lombarden zodat Smaragdus, de ex-exarch van Ravenna zijn positie weer terugkreeg. Als dank hiervoor liet Smaragdus op een oude zuil uit de 2e eeuw een beeld van de keizer zetten en liet de zuil wijden aan Phokas op 1 augustus 608. Het beeld is waarschijnlijk al snel weggehaald door Phokas' opvolger Herakleios

De dynastie van Heraclius
Regering van Heraclius

Stichting *themata*

Kruistocht tegen de ongelovigen met steun van de clerus
(slag bij Niniveh in 627)

Heilig kruis terug in Jeruzalem in 630

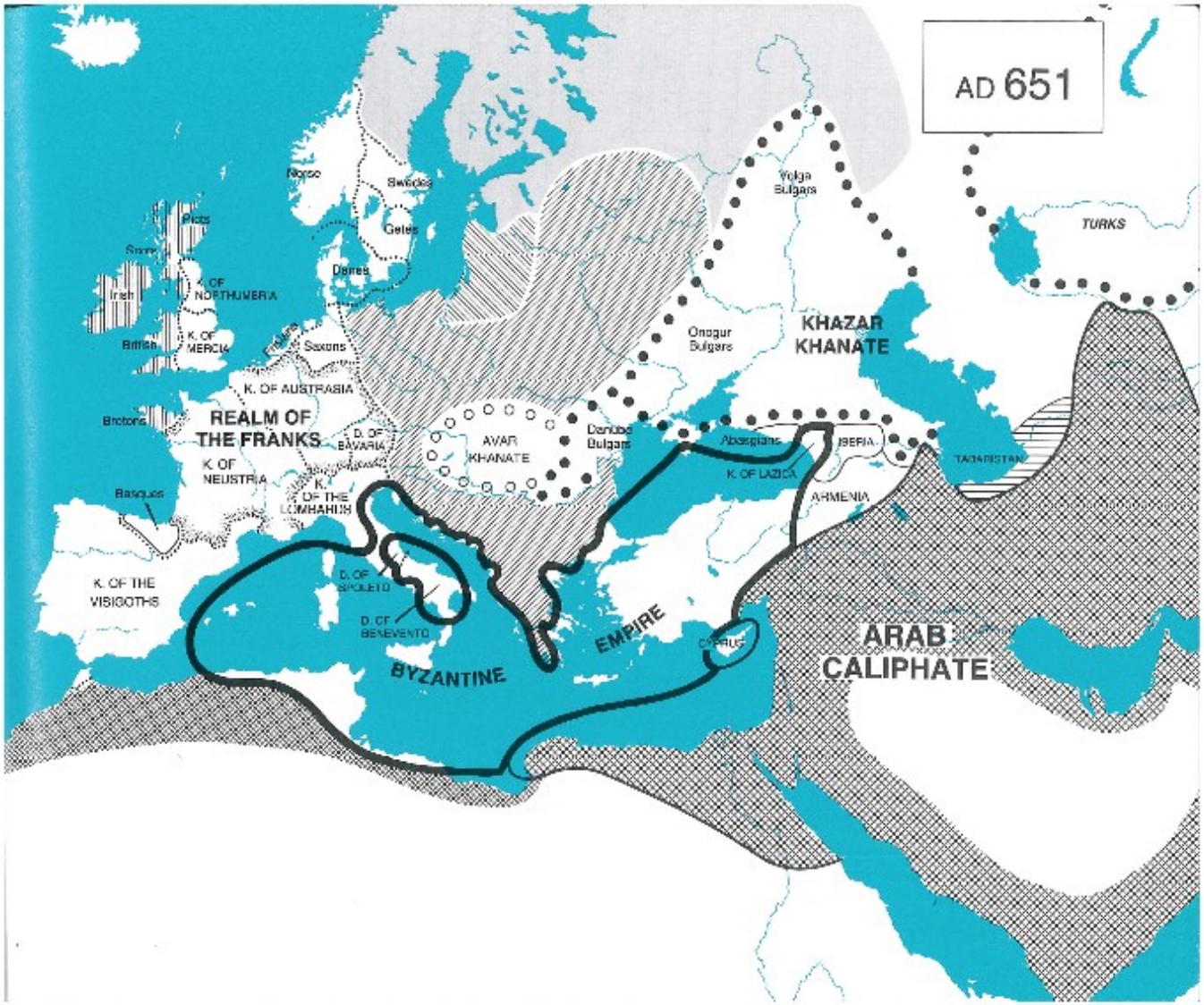
Nederlaag tegen de Arabieren 636
Laatste jaren Constans II Pogonatus
Syracuse hoofdstad van het rijk ± 660

Ten tijde van Constans II

Achterkleinzoon Constans II Pogonatus
Overwinning op Arabieren
Grieks vuur

Justinianus II Rhinotmetos:
Eerste regering 685 – 695
Tweede regering 705 – 711
Concilie in Trullo

HET GOUDEN TIJDPERK

Het Bloedige aantreden van Basilios1 (867)

Verdiensten en dood van Basilios 1 (886)

Optreden Leo de wijze en zijn conflict met de kerk

Constantijn VII Porfyrogenetos (913 – 959) Geschriften; ‘metamorfose’ in 945

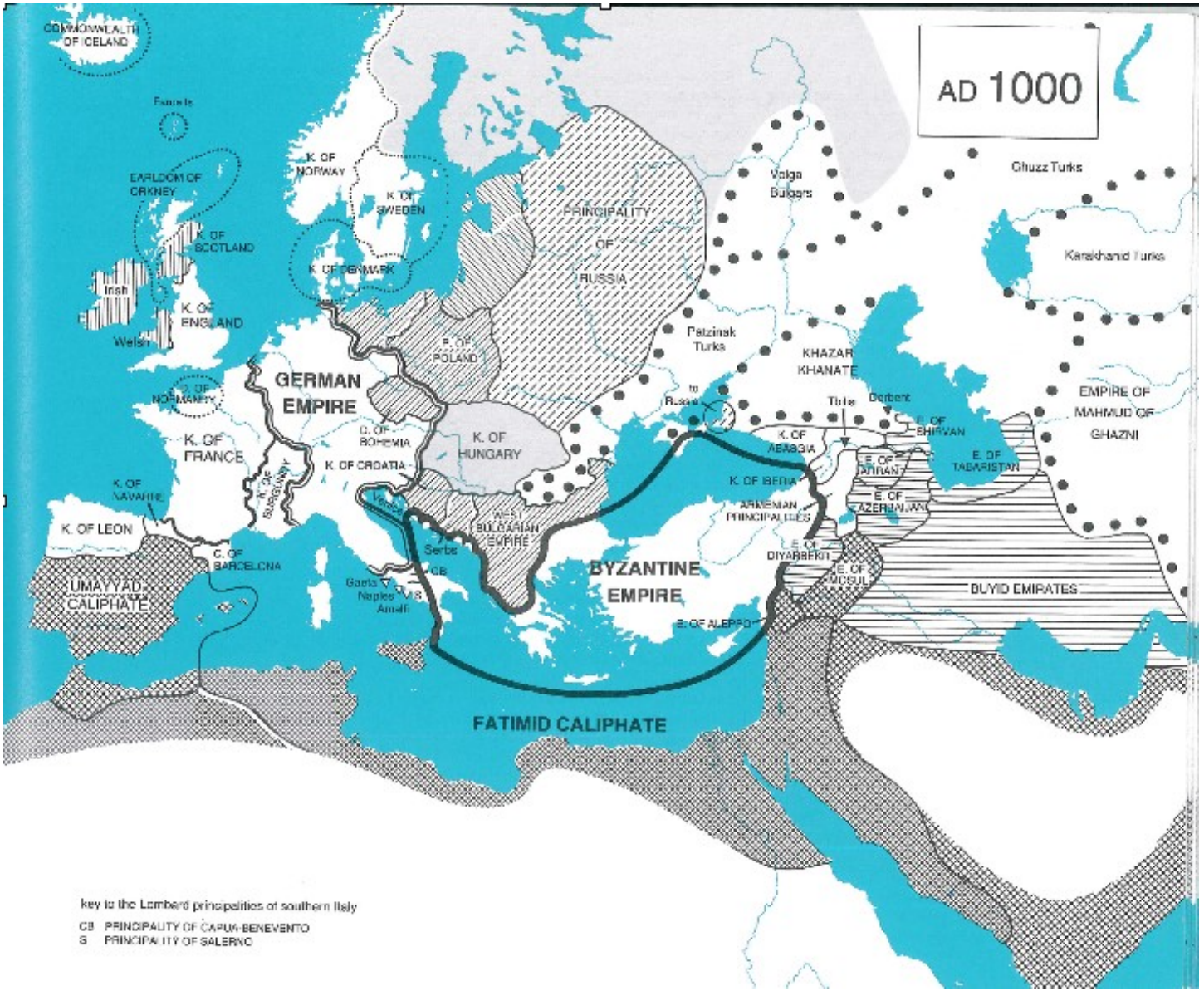

CONSTANTINI
IMPERATORIS
DE
Administrando Imperio,
AD
ROMANVM F.
IOANNES MEVRSIVS

Romanos II.
Zijn vrouw Theofano
Verovering van Kreta (961)

Gouden tijdperk (Basilios II)

Generaal en Keizer Nikeforos Fokas
Karakter, huwelijk, falende politiek en dood (969)

Basilios de Bulgarendoder, gestorven in 1025;

Bekering Vladimir (989); de drie nichten

Zoë, een gevoelsmens

Keizerin Zoë met perkamentrol

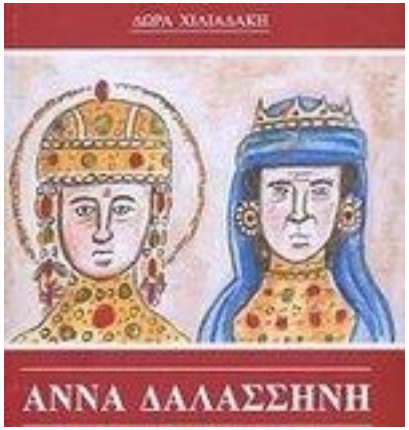
De regering van twee moedertjes (1042)
Constantijn Monomachus (1042 – 1055)

De grote ramp van Manzikert in 1071

Dynastie der Komnenen
Alexios (1056 – 1118), huwelijk met Irene, Moeder Anna,

Moeder Anna

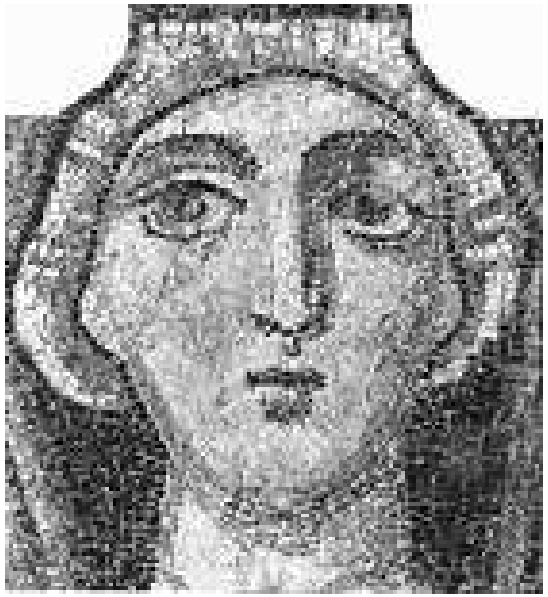

Alexios

Irene

Dochter Anna, auteur van het geschiedwerk *Alexiad*

De eerste kruistocht 1097

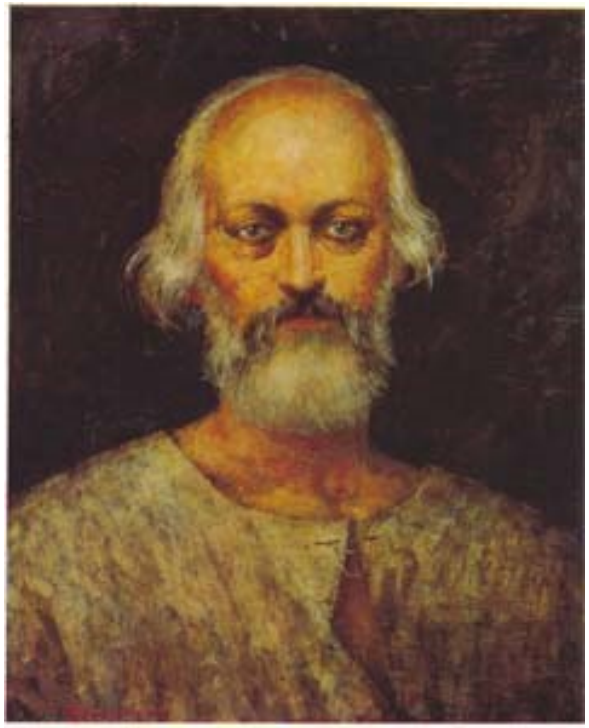

Paus Urbanus II predikt de 1e kruistocht

Kruisridders vallen Constantinopel binnen

Verzet tegen de Bogomielen (1118)
Bezwaren bevolking tegen de keizer
Dood in 1118

Bogomil

Zoon Johannes II (1118 – 1143)
Kleinzoon Manuel I (1143 – 1180)

Johannus II

Manuel I

echtgenote Bertha von Sulzbach en vervolgens Maria van Antiochië

Wanbeleid Andronikos de Verschrikkelijke

De vierde kruistocht en de gevolgen
Aanleiding vierde kruistocht (1198 – 1201)

Vierde Kruistocht (1202-1204)

De Vierde Kruistocht, met als doel het veroveren van het Heilige Land via Egypte, werd in 1202 in gang gezet door paus Innocentius III. Door een gebrek aan middelen haalde men Palestina niet eens; in plaats daarvan veroverden de kruisvaarders Constantinopel, de hoofdstad van het Byzantijnse Rijk. Daar stichtten ze het Latijnse Keizerrijk met Boudewijn van Vlaanderen als eerste keizer. De Kerk kwam onder die van Rome te staan.
Deze kruistocht zorgde ervoor dat de reeds weinig vriendschappelijke relatie tussen de Oosterse en Westerse christenen nog verslechterde. In 1261 kon de keizer van Nicea Constantinopel heroveren, maar het Oost-Romeinse Rijk was danig verzwakt.

Paus Innocentius III
Troonpretendent Alexios

Landing in Constantinopel (1204)

Het Latijnse keizerrijk met haar vazallen en de erfgenamen van het Byzantijnse rijk.

De grenzen zijn niet zeker. ca. 1204

Latijnse keizerrijk

Het Latijnse Keizerrijk was een kruisvaarderstaat die in 1204 gesticht werd toen de kruisvaarders van de Vierde Kruistocht Constantinopel veroverden.

Geschiedenis

Nadat de kruisvaarders Constantinopel ingenomen en de keizer Alexius V verdreven hadden, werd Boudewijn van Vlaanderen op 9 mei 1204 tot eerste Latijnse keizer van Constantinopel uitgeroepen en op 16 mei in de Hagia Sophia gekroond. Met Paus Innocentius III werkte hij samen om een eind te maken aan het Groot Schisma. Veel kon Boudewijn als keizer niet verwezenlijken, want reeds in april van het volgende jaar viel hij in handen van de Bulgaren.
In 1261 heroverde de keizer van Nicea Constantinopel, waarmee het Latijnse Keizerrijk ten einde kwam; hierna werd het Byzantijnse Rijk voortgezet.

Keizers

Boudewijn I	1204 – 1205
Hendrik	1206 – 1216
Peter	1217
Yolande	1217 – 1219
Robert	1221 – 1228
Boudewijn II	1228 – 1261

Latijnse Keizers

Boudewijn van Constantinopel

Hendrik van Henegouwen

Peter van Courtenay

Yolande van Jeruzalem

Robert van Courtenay

Boudewijn van Namen

De dynastie der Palaiologen

Michaël Palaiologos ‘herovert’ Constantinopel (1261)

Wederopbouw

Contacten met de paus van Rome (1274) en de gevolgen

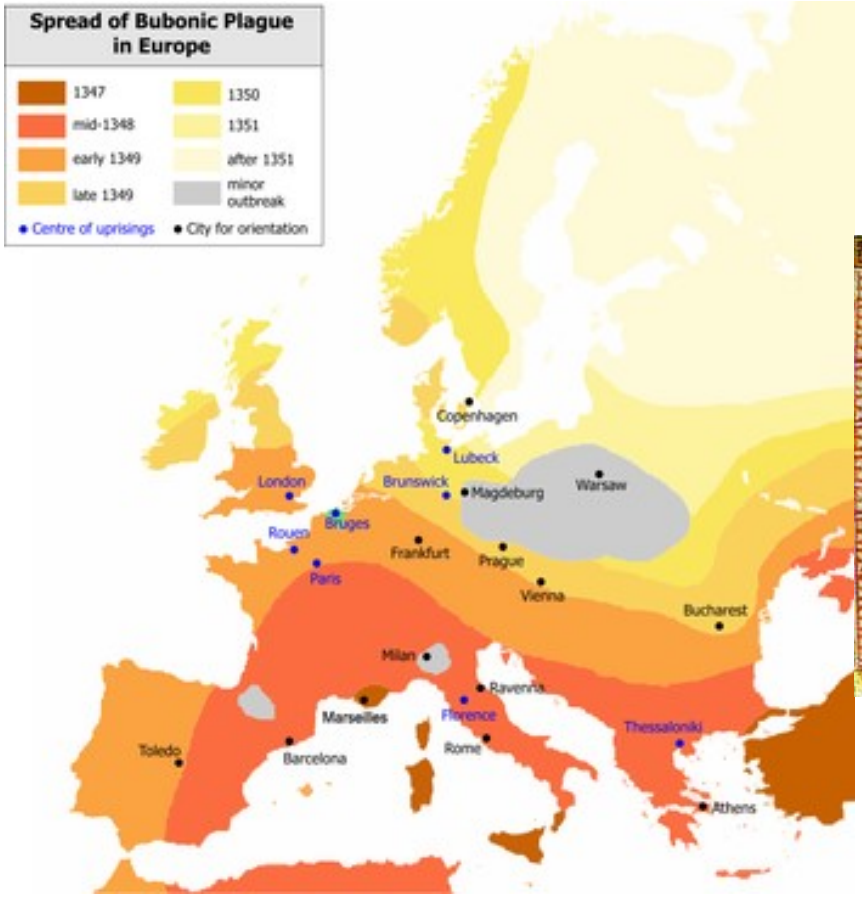

Michaël VIII Palaiologos

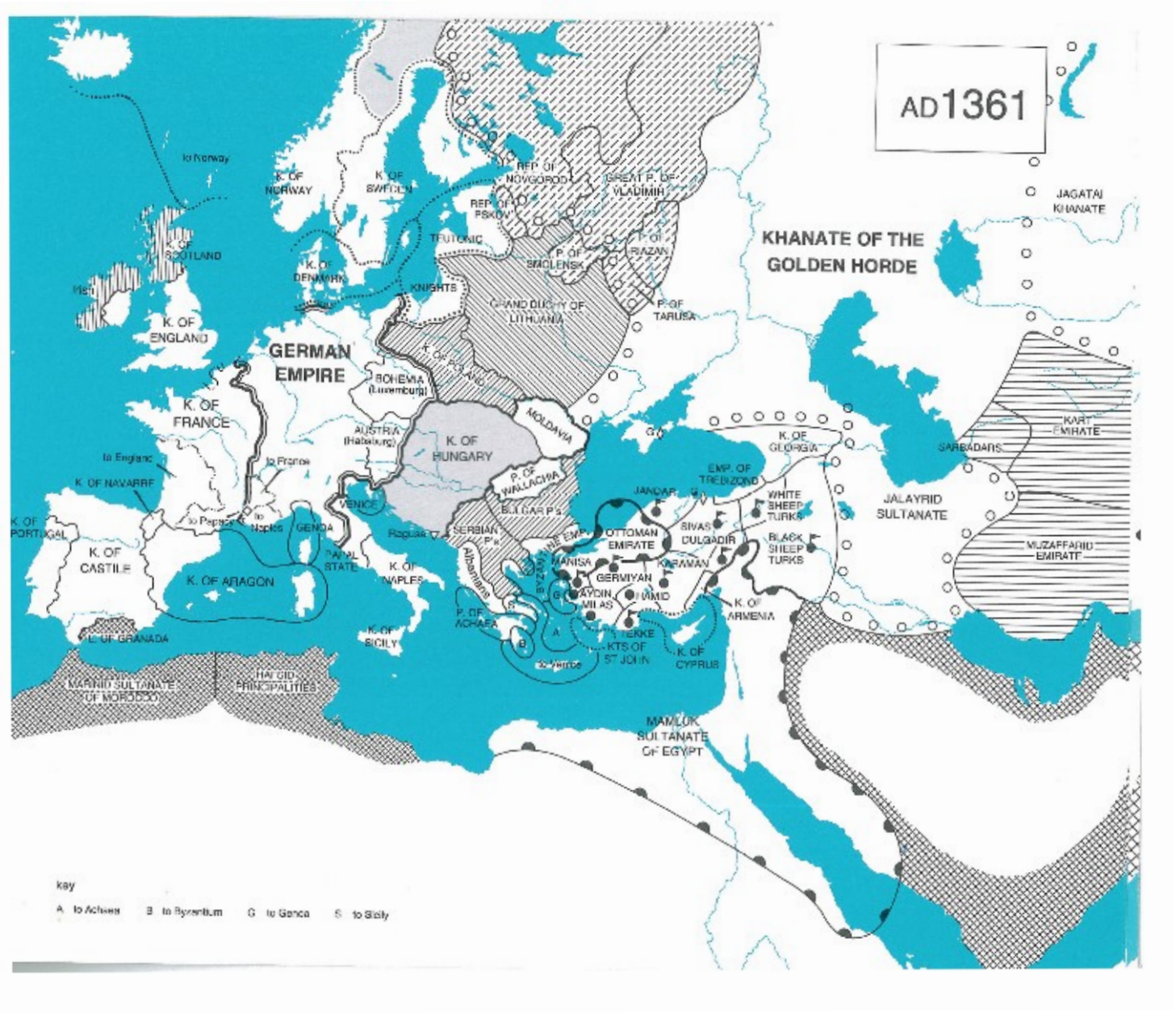
Paus Gregorius X

Triest verhaal van rampen, burgeroorlogen, nederlagen, verkeerde beslissingen, pest (1347) en aardbevingen

Byzantijnse rijk in het laatste stadium

Manuel II

jeugd; keizer in 1391; geschriften;
reis naar het westen (1399 – 1403);
nederlaag Bayezit in 1402;
dood Manuel in 1425

Manuel II Palaiologos

Ildrin Bayezit

Palaiologische Renaissance 1

Chora-kerk

mozaïek Christus Pantokrator Chora-kerk

Palaiologische Renaissance 2

De ondergang op 29 mei 1453

Mehmed II sultan (1451); karakter; bouw Rumeli Hisarli

Constantijn XI tot keizer gekroond in Mistra (1449)
aankomst in Constantinopel
krijgsraad turken 1453

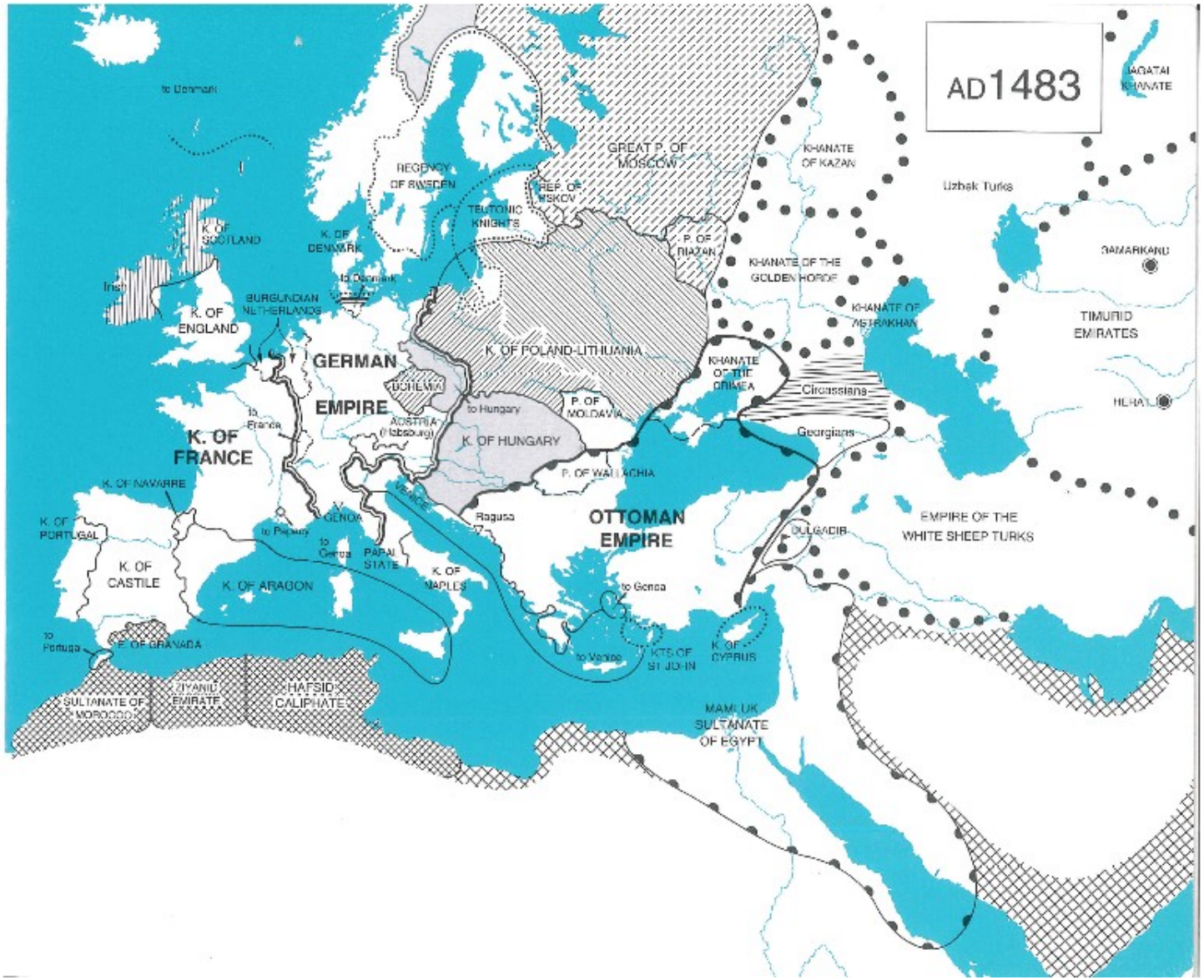

Gezamenlijke mis in Hagia Sophia
Voortekenen;
Laatste bijeenkomst en toespraak keizer
Verovering van de stad en binnenkomst Mehmed

Na de verovering van Constantinopel

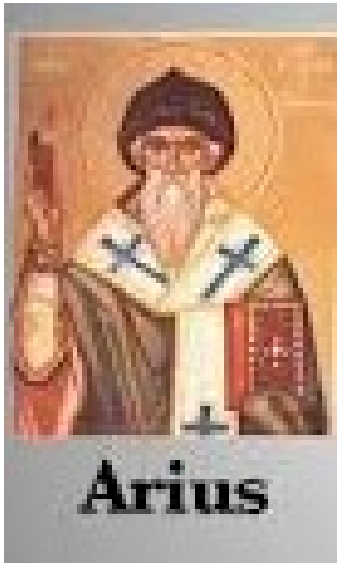

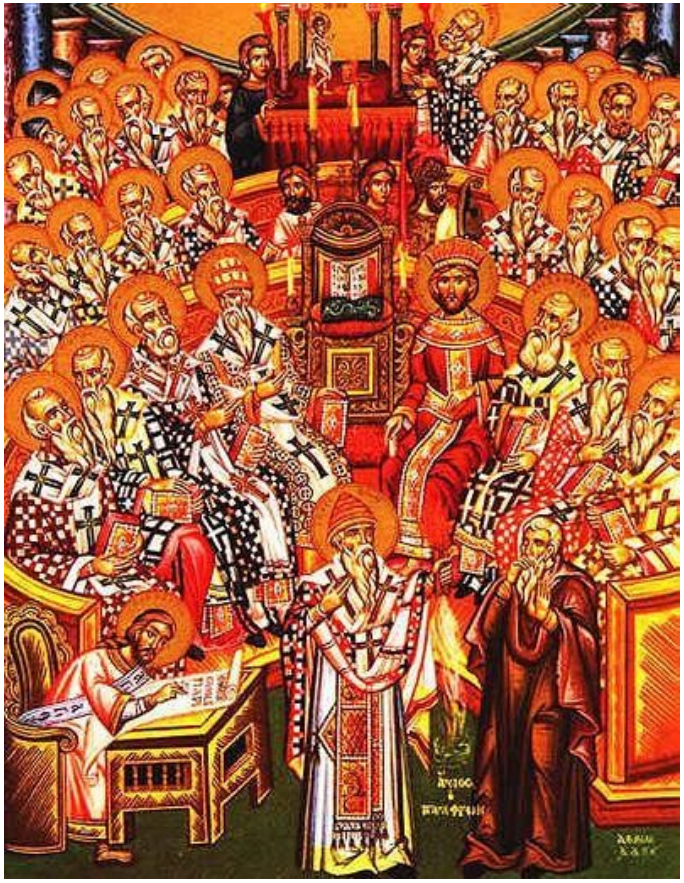
COLLEGE 2: GODSDIENST

- Opkomst christendom en verschil met de Romeinse (heidense) godsdienst.
- Orthodoxie
- Wezen Byzantijnse godsdienstbeleving
- Geschilpunten in de begintijd

Concilie van Nicea (325)

Eerste ervaringen Constantijn de Grote met de christenen.
Eerste concilie van Nicea

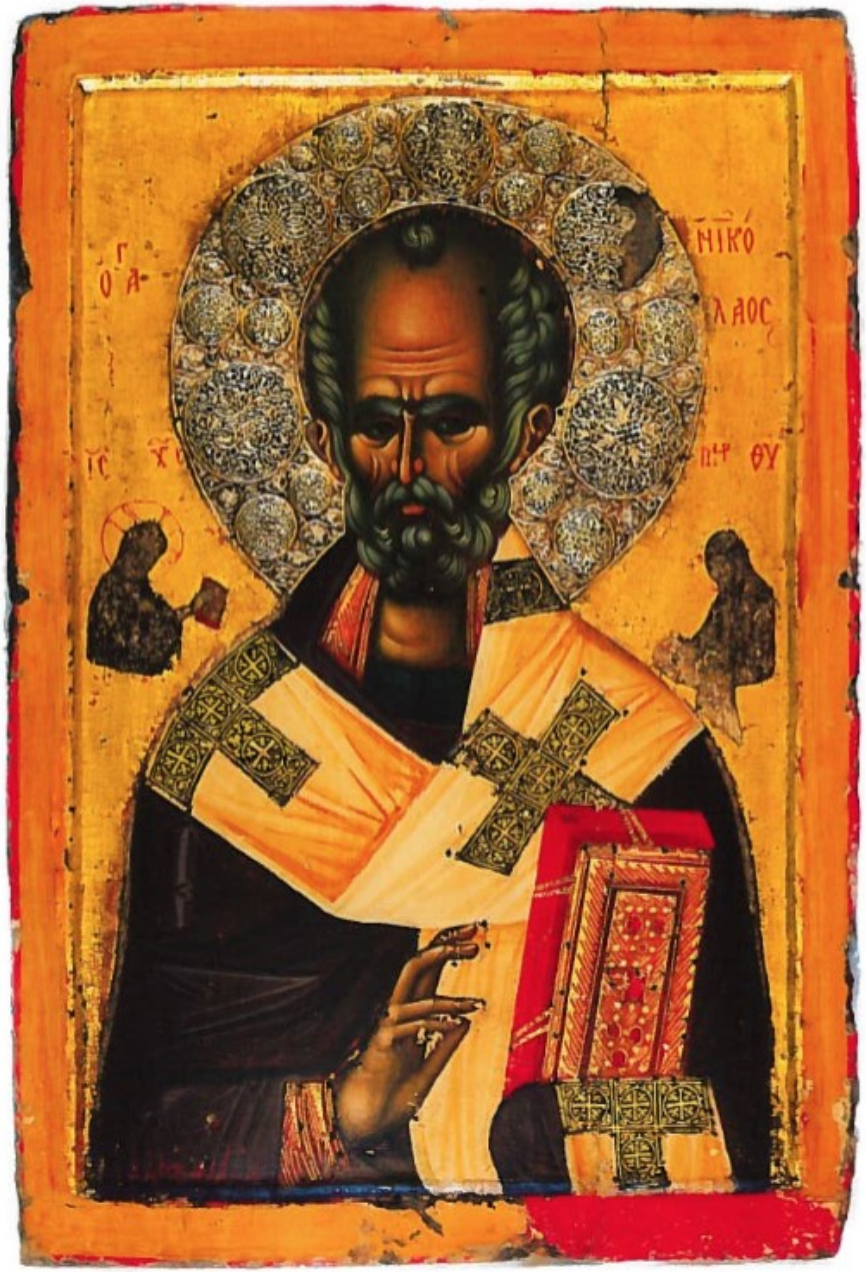

Drie-eenheid

Heilige Athanasios

Heilige Nikolaas

Besluiten concilie van Nicea

318 bisschoppen kwamen in 325 bijeen te Nicea om over het arianisme te oordelen. Op papier werd het voorgezeten door de keizer zelf, maar aangezien die niet veel over theologie wist was Hosius van Cordoba de facto de voorzitter. Athanasius, diaken van Alexander van Alexandrië, voerde het hoogste woord.

Er werd een geloofsbelijdenis aangenomen waarin staat dat Christus *homoousios*, van dezelfde substantie, is als de Vader en dus ook waarlijk God is. Slechts twee bisschoppen weigerden dit te aanvaarden.

Tijdens dit concilie werd ook de datum van Pasen vastgelegd, het werd de eerste zondag ná de volle maan ná de lente-equinox. Christenen die vasthielden aan de joodse berekeningswijze werden quartodecimanen genoemd. Ook werden er een aantal disciplinaire canons opgesteld.

Ook de autoriteit van Rome, Alexandrië en Antiochië werd door het concilie erkend.

Concilie van Efeze (430 – 431)

Onderwerp van het Concilie

De bevestiging dat Christus in slechts één Persoon volkomen God en volkomen mens is; er werd verklaard dat er in Christus geen twee personen naast elkaar stonden. De godheid en de mensheid zijn in één persoon verenigd: de persoon van het Woord, Zoon van God. Daarom komt de Heilige Maagd Maria de titel Moeder Gods (Theotokos) toe; zij is de Moeder van Jezus de God-Mens en niet de Moeder van de mens alleen.

Reactie Cyrillus
Verzet tegen Nestorius en Cyrillus

Heilige Gregorius en Heilige Cyrillus

Inmengingen van keizer Justinianus de Grote en Heraclius

Eeuw van het Iconoclasme 726 -843

- Aanleidingen
- Edict van Keizer Leo III ➔
- Maatregelen Keizer Constantijn V Kopronymus (geb. 718 741 – 775)

Keizerin Irene

- afkomst
- herstel iconenverering
- concilies van Constantinopel en Nicea 786 en 787)
- ambities Irene en verzet zoon Constantijn VI
- dood Constantijn VI (797)

Keizerin Irene

Constantijn VI zit het Tweede Concilie van Nicea voor

Karel de Grote tot keizer gekroond (800)

Verzoek Karel aan Irene

Val van Irene

Opvolgers van Irene

Keizer Theophilos en Keizerin Theodora

dood Theophilos (842)

herstel iconenverering (843)

triomf van de orthodoxie, officieel bevestigd in 845

Herstel van de iconenverering

Schisma van Photios (863)

Optreden Patriarch Ignatios

Verzet en bliksemcarrière van Photios (858)

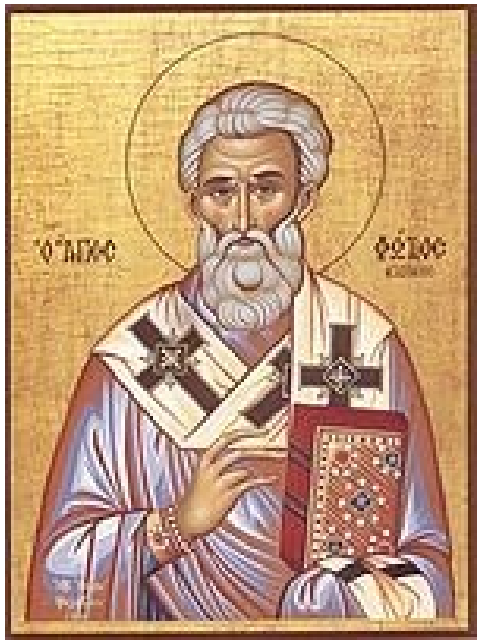
Reactie Paus Nicolaas (circa 864)

Bekering Bulgarije (circa 864)

Aanleiding schisma en de gevolgen

Ignatius

Photios

Paus Nicolaas I

Het grote schisma (1054)

Geschilpunten met de Kerk van Rome
Eerste optreden patriarch Keroularios (1043)
Reactie Paus Leo IX
Optreden Kardinaal Humbert
Bul van de excommunicatie; inhoudelijke fouten; definitieve breuk

Patriarch Keroularius

Paus Leo IX

Kardinaal Humbert

Hesychasme

Wijze van bidden

Verzet van Barlaam en zijn veroordeling (1341)

Optreden Palamas (1351)

Palamas

Concilie Ferrara – Florence (1438 – 1439)

Aanleiding en komst Keizer Johannes VIII naar Ferrara (1437)

Problemen vóór de aanvang

Uitgangspunten en oplossing kwestie *filioque*

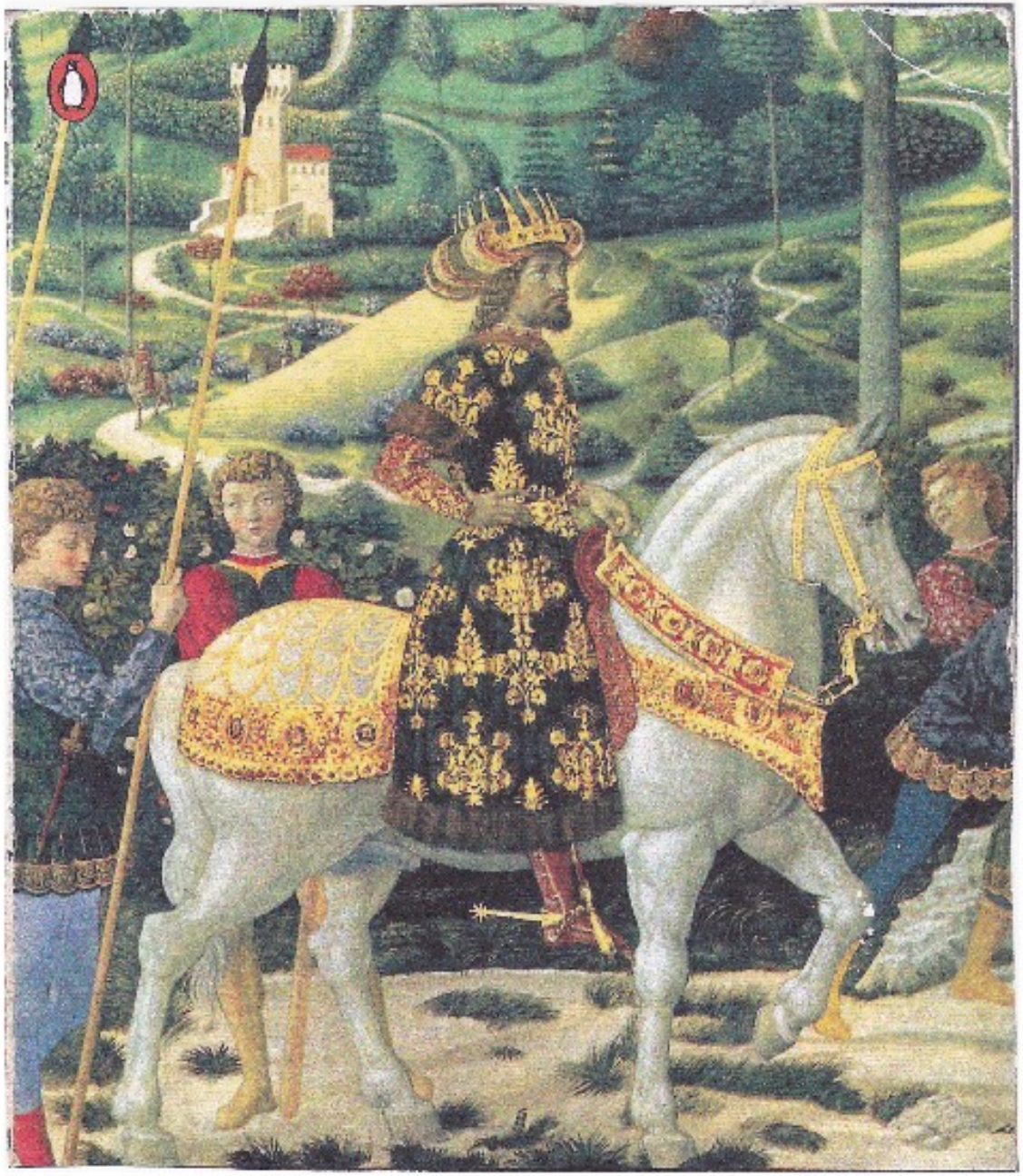
Laetentur coeli (1439)

Reactie bevolking Constantinopel (1440)

"Et in Spiritum Sanctum, Dominum, et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit."

“En in de Heilige Geest, die Heer is en het leven geeft: die voortkomt uit de Vader en de Zoon”

COLLEGE 3: LITERATUUR

- Ontwikkeling taal

- Literaire genres en erfenis klassieke Oudheid

- Eigen genre

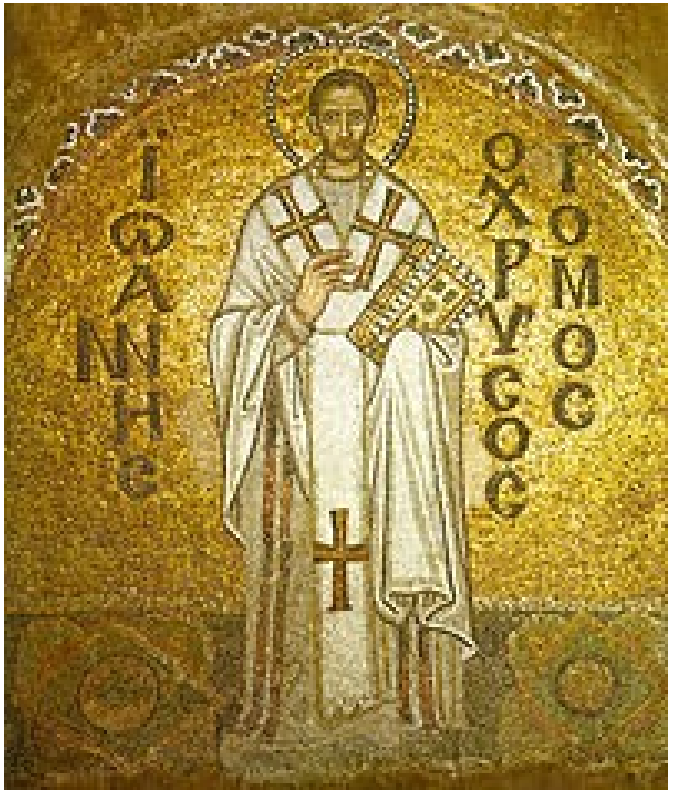
Theologie

Kerkvaders: Basilios de Grote

Johannes Chrysostomos

Basilios de Grote

Johannes Chrysostomos

Basilios de
Grote
en
Johannes
Chrysostomos

Geschiedschrijving

-Hoogtepunt Byzantijnse literatuur

- Eusebius, Prokopius, Psellos en Anna Komnena
- Een bijzondere monografie over de verovering van Thessaloniki (904)
- Kroniekschrijvers
- Hagiografie: 1. Leven van Antonius (356 – 357)
  2. Leven van Simon de Dwaas (641 – 642)

Enkele geschiedschrijvers

Eusebius

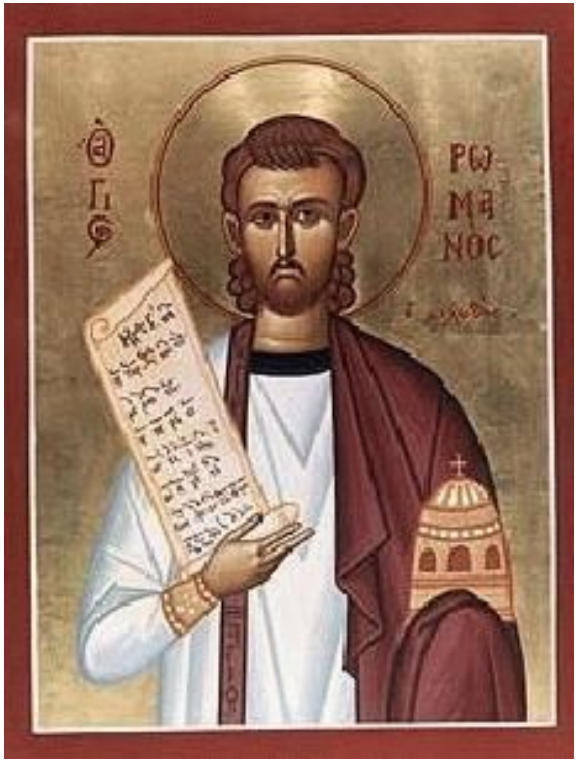

Psellos

Verovering van Thessaloniki (904)

Romans, Poëzie

Romanos Melodos
Digenis Akritas

Digenis Akritas

Manuscript

Hymnen van Romanos Melodos

COLLEGE 4: KUNST

Vooraf: - Kenmerken
- Indeling in vier perioden

Iconen: - Betekenis woord icoon en voorbeelden
- Inhoudelijke betekenis iconen als object van verering;
  biblia pauperum; kwaliteiten en wonderen
- bijzondere iconen: acheiropoietos, mandylion; werk St. Lucas
- weergave: prototype; conservatief; vergeestelijkte wereld;
  mystiek zwijgen; langgerekt; geen schaduwwerking; gouden achtergrond;
  omgekeerd perspectief; leraarsgebaar; voorhoofd Jezus
- plaats: kerk, huis, reis
- techniek: enkaustisch; tempera, houten paneel en bewerking;
  bladgoud; olifa; mozaïekiconen

Extra: - bouw Hagia Sophia
- ontwikkeling Maria-iconen; proto-evangelie over de jeugd van Maria
- epitafios en ontwikkeling afbeelding van de kruisiging
- nederdaling ter helle

Keizers en keizerinnen

Constantijn en Helena

Constantijn

Justinianus

Justinianus

Theodora (mozaïek)

Zoë

Irene

GESCHIEDENIS

Grieks vuur

Iconoclasme – Christus met colobium

Herstel orthodoxie (iconofielen)

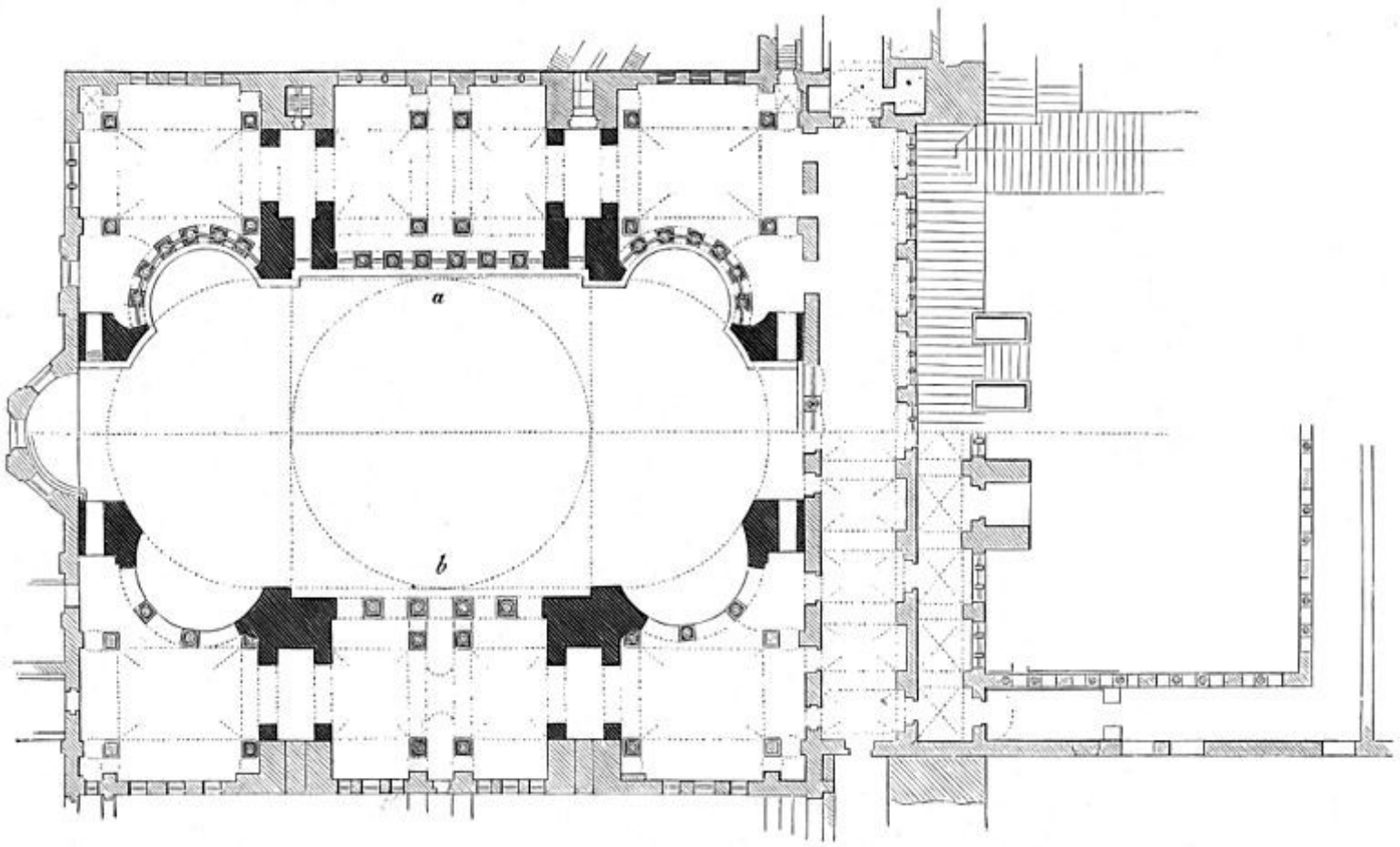

Processie met Maria-icoon

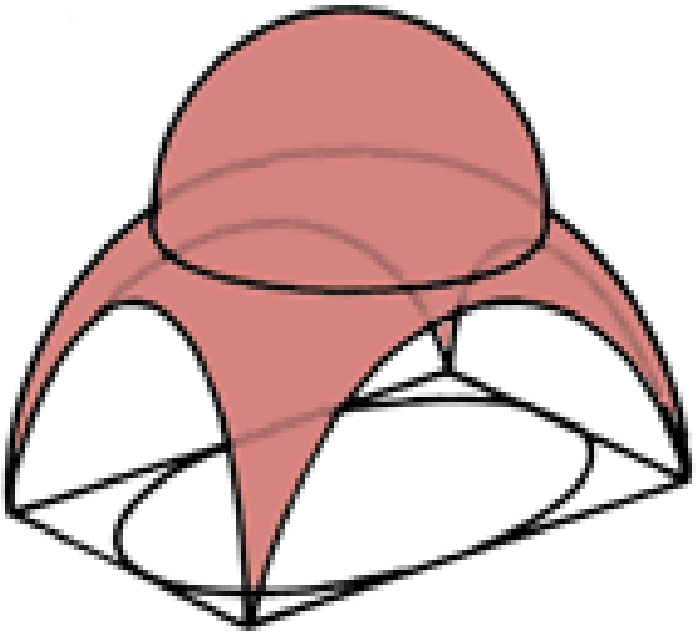

Constantinopel (14e eeuw)

Bouw Hagia Sophia grondplan

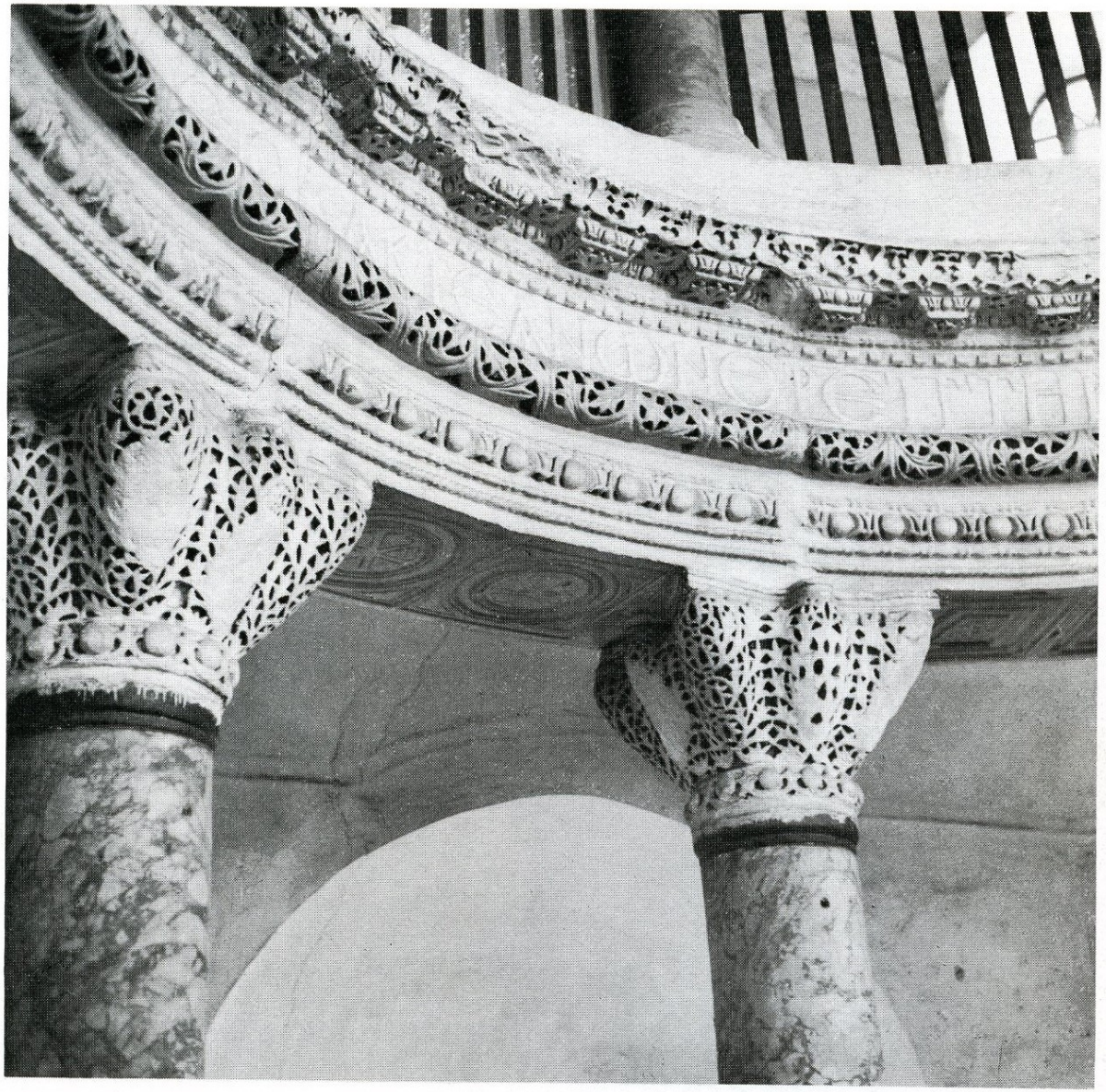
Bouw Hagia Sophia

Koepel

Hagia Sophia

42 Detail of the cornice and capitals of the Church of SS Sergius and Bacchus at Constantinople. It was one of the first churches erected under Justinian's patronage between 527 and 536

ICONEN

Fayum portret

Fayum portret

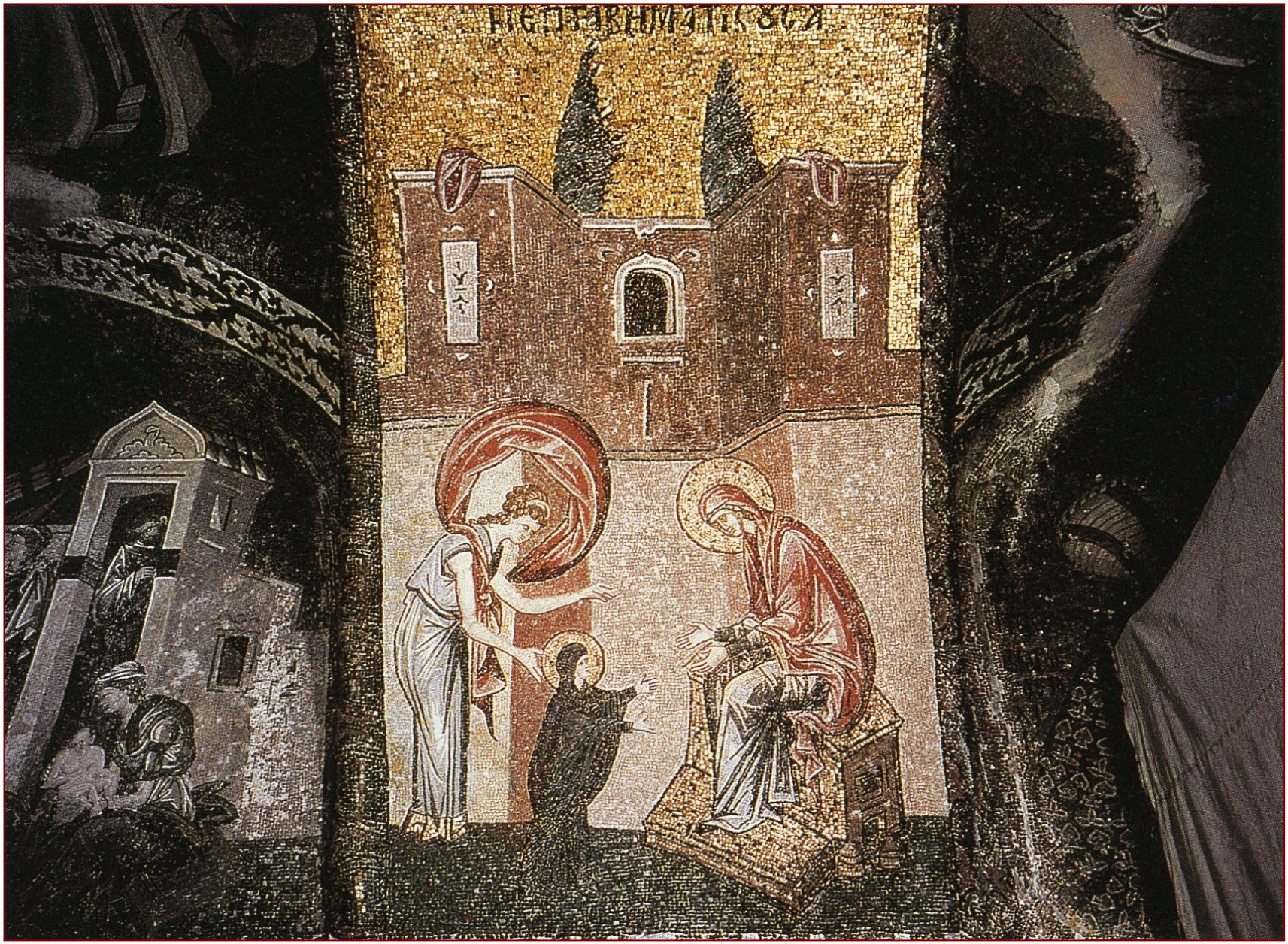

enkaustische techniek

MARIA-ICONEN

Leven Maria (Chorakerk)

Leven Maria (Chorakerk)

Leven Maria (Chorakerk)

Leven Maria (Chorakerk)

Leven Maria (Chorakerk)

Leven Maria (Chorakerk)

Anna met Maria

Lucas schildert Maria met kind

Lucas schildert Maria met kind

Hodigitria

Hodigitria

Hodigitria

Platytera

Platytera

Glykifilousa

Glykifilousa

Eleousa

Eleousa

Galaktotrephousa

Maria Lactans

Dormitio of Kimisis

Meteorakloster

Zielenpop

mozaïek icoon

Maria Gorgona

CHRISTUS EN KRUISIGING

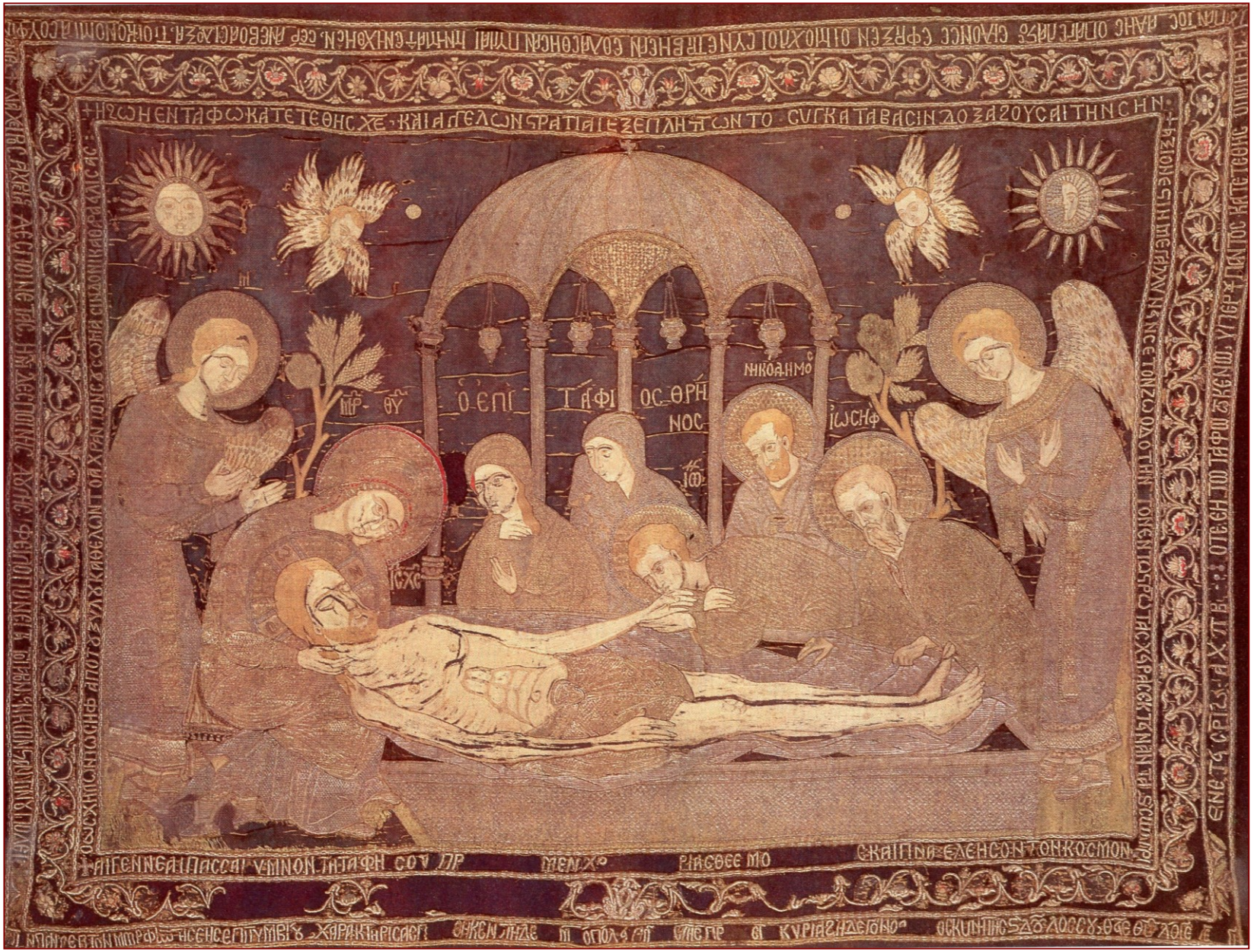
Mandylion ↑

Mandylion uit muur Edessa ➔

Mandylion van Sopocani

Epitafios

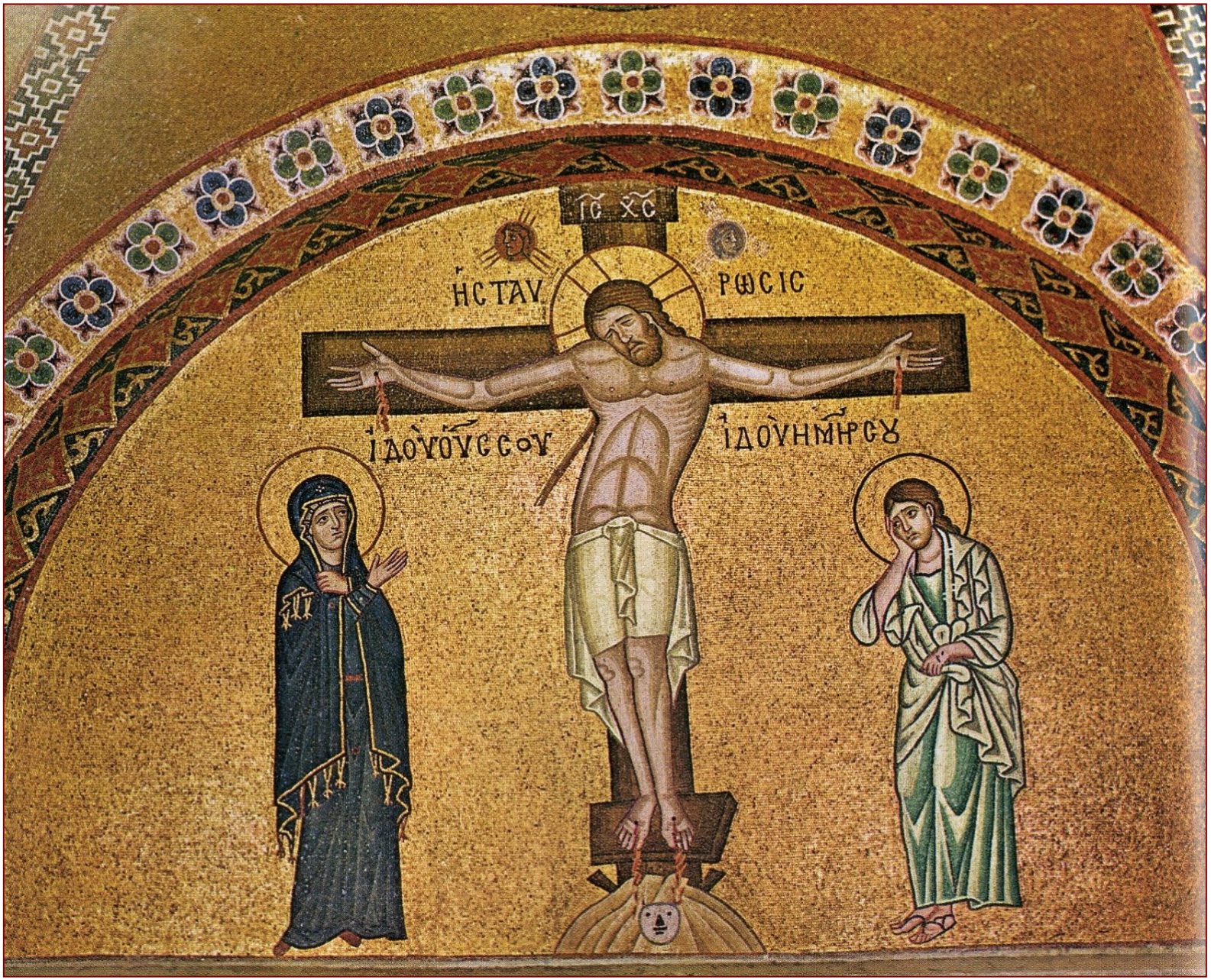
Christus met colobium

Christus aan het kruis met colobium

Christus aan het kruis

Kruisiging

Nederdaling ter helle

Nederdaling ter helle

Nederdaling ter helle

FEESTEN VAN HET JAAR

Katholikon – Geboorte van Christus

Doop in de Jordaan

Bruiloft van Kanaan

Opwekking Lazarus

Intocht in Jeruzalem

Doop in de Jordaan

Het Laatste Avondmaal

Pinksterwonder